

ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI

2020 YILI

REVİZE ÇALIŞMA PROGRAMI

Mart 2020

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ.....	3
1.GİRİŞ.....	4
2.SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR.....	6
2.1 İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı (İMALAT SOP).6	
2.2 Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (GİRİŞİMCİLİK SOP).....	20
2.3 Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı (TURİZM SOP).....	34
3.KURUMSAL GELİŞİM.....	47
4.YEREL KALKINMA FIRSATLARI.....	54
5.SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	58
6.EKLER.....	60

YÖNETİCİ ÖZETİ

Çukurova Kalkınma Ajansının, yerel paydaşlarla birlikte, bir ve üç yıllık periyodu kapsayacak şekilde kısa ve orta vadeli hazırladığı programlar çerçevesinde, bölge için kalkınma gündemi oluşturulması, öncelikli hedeflerin belirlenmesi ve gerçekleştirilecek bir dizi program, proje ve faaliyetlerle kalkınma sürecine hız kazandırılması amaçlanmaktadır. Programlar oluşturulurken ilk adım, ulusal plan ve stratejiler, Çukurova Bölge Planı ve sektörel hedefler ile uyumlu stratejik tercihlerin belirlenmesi olmuştur. Kısa ve orta vadede odaklanılması öngörülen stratejik tercihlerde, Ajans ile birlikte bölgedeki temel paydaşların da desteği alınmış ve dahası paydaş kurumların, beşeri, mali ve teknik kapasiteleri faaliyetlerin belirlenmesinde etkili olmuştur. Sonuç odaklı programlama kapsamında stratejik olarak belirlenmiş bölgesel kalkınma hedeflerine ulaşmak için hazırlanan kısa ve orta vadeli programlar, Çukurova Bölgesi’nde belirlenen sektörel, tematik ya da mekânsal önceliklere yönelik alt program, tedbir, proje ve faaliyetleri kapsayacak ve nihayetinde ölçülebilir sonuç ve çıktı hedefleri olacak şekilde kurgulanmıştır.

2020 yılında uygulama süreci başlatılacak olan 3 sonuç odaklı program:

1. İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı,
2. Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı,
3. Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programıdır.

Bu üç sonuç odaklı programın dışında, programlar kapsamında öngörülmeleyen proje ve faaliyetler, gerekçeleri ve performans göstergeleri açıkça ortaya konulması kaydıyla Çalışma Programında “Yerel Kalkınma Fırsatları” başlığı altında yer almaktadır. Bu başlık altında yer alan proje ve faaliyetlerin bütçesi yılı gider bütçesinin en fazla yüzde 20’si olabilmektedir. Çalışma Programında Ajansın sonuç odaklı programlar ve yerel kalkınma fırsatları altında yürüteceği proje ve faaliyetler için belirlenen performans göstergelerinin tamamı her programın içindeki izleme ve değerlendirme bölümünde yer almaktadır.

Çukurova Bölgesinin ekonomik ve sosyal kalkınmasında etkin bir rol üstlenen Çukurova Kalkınma Ajansı, faaliyet ve desteklerini, yeni geliştirilen sonuç odaklı programlama yaklaşımı çerçevesinde yenilikçi bir yaklaşımla ve katılımcılık ilkesi çerçevesinde çeşitlendirerek, giderek artan bir ivmeyle sürdürecektir.

1. GİRİŞ

Çukurova Kalkınma Ajansı, kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, yerel dinamikleri harekete geçirerek kaynakları etkin ve yerinde kullanmak, bölgenin potansiyelini yatırımcılara tanıtmak, ulusal kalkınma planı ile bölge planı ve programlarında öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasını gerçekleştirmek ve rekabet gücünü artırmak hedefleri doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmektedir. Ajansın 2020 yılı Çalışma Programı, sürdürmekte olduğu faaliyetlere yön veren ana doküman olan 2014–2023 Çukurova Bölge Planı, Onbirinci Kalkınma Planı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2023 stratejileri çerçevesinde, yerel paydaşların aktif katılımlarıyla, farklı kesimlerin görüş ve önerileri göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Ajansımız hazırlanan plan ve programlar kapsamında belirlenen öncelik ve hedefler doğrultusunda; 2008 yılından başlayarak yaklaşık 11 yıldır mali destek programlarını bölgede başarıyla yürütmektedir. Yatırım destek ve tanıtım faaliyetleri kapsamında; yatırım teşvik uygulamaları gerçekleştirilmekte, bölgenin yatırım olanaklarının tanıtımına yönelik materyaller oluşturulmakta, ulusal ve uluslararası fuar ve organizasyonlarda bölgenin tanıtımı gerçekleştirilmekte, yerli ve yabancı yatırımcılara yatırım süreçlerinin takibinde destek ve danışmanlık hizmeti sağlanmaktadır. Ayrıca bölgedeki öncelikli konular ve sorun alanları çerçevesinde ekonomik ve sosyal temalı araştırma ve analiz çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Çalışma Programı, Onbirinci Kalkınma Planı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2023 Stratejisi ve Çukurova Bölge Planı gibi ulusal ve bölgesel referans niteliğindeki başlıca dokümanların ana eksen ve önceliklerini esas alarak hazırlanmıştır. Çalışma Programının içerisinde sonuç odaklı programlama yaklaşımı ile yıl içerisinde gerçekleştirilmesi planlanan mali destek programları, teknik destek programı, fizibilite destekleri ve güdümlü proje destek programlarının içeriği ile Ajans'ın planlama, programlama, araştırma, yatırım destek ve tanıtım, izleme ve değerlendirme ve destek hizmetleri faaliyetlerine yönelik bilgiler kapsamlı bir şekilde ortaya konulmaktadır.

Ulusal ve bölgesel plan ve strateji belgelerinin altını çizdiği üzere, sanayide verimliliğin motor gücü olan Ar-Ge ve yenilik konusunda atağa geçmek, Türkiye için önümüzdeki dönemin en stratejik konularından biri olacaktır. Nitekim Ar-Ge, inovasyon ve büyüme arasındaki güçlü nedensellik ilişkisi, ekonomi teorisinde vurgulandığı gibi, bugün yüksek gelirli ekonomi statüsü edinmiş ülkeler bazında da açıkça gözlenmektedir. Bu nedenle, küresel rekabetin arttığı mevcut ortamda, rekabet gücü kazanmak için Ar-

Ge ve ileri teknolojiye dayalı üretime geçilmesi sürdürülebilir büyüme için zorunlu hale gelmiştir. Bu noktada, içsel büyüme modellerinin de altını çizdiği üzere, temeli araştırma ve geliştirmeye bağlı verimlilik artışlarının ve dolayısıyla ekonomik büyümenin gerçekleşmesi konusunda, kaynakları yönlendiren devlet politikaları kritik önem arz etmektedir.

2014-2023 Çukurova Bölge Planında bu düşünceler ışığında belirlenen “Uluslararası Çekim Merkezi ve Üretim Üssü Olmak” stratejik amacı altında, Çukurova bölgesinde imalat sanayinde rekabet gücünün artırılması, tarımdan elde edilen katma değerın yükseltilmesi ve bölgenin Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin geliştirilmesi ve girişimcilik ortamının iyileştirilmesi öncelikleri ortaya konulmuştur. Buradan hareketle, 2020 Yılı Çalışma Programının stratejik öncelik alanlarından ilkinı, bölgenin ulusal ve uluslararası rekabet gücünün artırılması ve imalat sanayi üretiminden elde ettiği katma değerin yükseltilmesi oluşturmaktadır. Bu ana öncelik alanında, sanayide ar-ge, yenilik, verimlilik ve dijital dönüşümün sağlanmasına yönelik ara yüzlerin oluşturulması ve desteklenmesi yoluyla bölgesel ekosistemin güçlendirilmesi ve KOBİ düzeyinde uygulama kapasitesinin artırılması ile imalat sanayinde katma değeri ürün ihracatının artırılması hedeflenmektedir. Programın ikinci öncelik alanını girişimciliğın geliştirilmesi oluşturmaktadır. Bu öncelik çerçevesinde girişimcilik ekosisteminin geliştirilerek hem teknoloji ve yenilik odaklı girişimciliğın hem de sosyal girişimciliğın desteklenmesi hedeflenmektedir. 2020 Yılı Çalışma Programı kapsamında son öncelik alanı ise turizmin geliştirilmesidir. Bu öncelik alanında ise destinasyon odaklı yaklaşım çerçevesinde Çukurova Bölgesi’nde turizmin geliştirilerek bölgeye gelen turist sayısının artırılması amaçlanmaktadır.

Çukurova Kalkınma Ajansının yukarıda ifade edilen üç stratejik alanda belirlemiş olduğu sonuç odaklı programları belirlenen çerçevede yürütebilmesi için kurumsal ve beşeri kapasitesini de geliştirmesi ve sürdürülebilir biçimde yönetmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda gerçekleştirilecek olan faaliyetler de kurumsal gelişim stratejik önceliğı altında yer almaktadır. Kurumsal Gelişim başlığı altında Ajansın idari ve mali iş ve faaliyetleri yanı sıra kapasite geliştirme faaliyetleri, kurumsal fiziki ve teknik altyapının geliştirilmesine yönelik faaliyetler, tanıtım faaliyetleri, uluslararası örgütlerle ilişkili faaliyetler ve mevzuattan kaynaklanan görev ve sorumluluklar çerçevesindeki rutin faaliyetler bulunmaktadır.

Son olarak, üç başlıkta belirlenen sonuç odaklı programlara girmeyen alt program, proje ve faaliyetler ise yerel kalkınma fırsatları başlığı altında yer almaktadır. Burada önemli bir husus olarak, yerel kalkınma fırsatları altında yıl içerisinde yer verilecek olan alt program, proje ve faaliyetlerin de stratejik tercihlerle olan uyum ve ilişkisi göz önüne alınmaktadır.

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

2.1 İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı

a. Amaç

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programının genel amacı, Çukurova Bölgesi'nde öncelikli sanayi sektörlerinde katma değer artırılması ve rekabet üstünlüğünün sağlanmasıdır. Programın üç özel amacı bulunmaktadır:

1. İmalat sanayinde kurumsallaşma, ar-ge, yenilik ve verimliliğin artırılması,
2. İmalat sanayinde katma değerli ürün ihracatının artırılması,
3. İmalat sanayinde dönüşümü sağlayacak ara yüzlerin oluşturulması ve geliştirilmesidir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programının çıkış noktasını Onbirinci Kalkınma Planı oluşturmaktadır. Planda, imalat sanayinde rekabet gücünün ve verimliliğin geliştirilmesi suretiyle yüksek katma değerli üretim ve ihracatın artırılmasının temel amaç olduğu, imalat sanayinin katma değerli üretim yapabilmesi ve yenilikçi ürün geliştirme kapasitesinin artırılması yönünde Ar-Ge ve yenilik kabiliyetinin güçlendirilmesi ve yeniliği esas alan bir yapıya kavuşturulmasının gerektiği ifade edilmektedir. Bu çerçevede Ar-Ge ve yenilik destek sisteminin; odaklı, araştırmadan ticarileştirmeye tüm süreci kapsayan, orta-yüksek ve yüksek teknoloji sektörlerine yönelik olarak farklılaşan ve sektörlerin ihtiyaçlarını ve gelişme potansiyellerini dikkate alan bir yapıya dönüştürüleceğinin altı çizilmektedir. Onbirinci Kalkınma Planı, imalat sanayinin dönüşümüne yönelik işbirliği ve bilgi paylaşımını güçlendirecek arayüzlerin ve standartların oluşturulması ve farkındalığın artırılmasının sağlanacağını da vurgulamaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca geçtiğimiz günlerde ortaya konulan 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi Belgesi de 11. Kalkınma Planı ile belirlenen önceliklere atıfta bulunmaktadır. Sanayi ve Teknoloji Stratejisi Belgesinde ifade edildiği üzere, imalat sanayi ihracatında orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerinin payı 2018 yılında sırası ile %36,4 ve %3,2 olarak gerçekleşmiştir. 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi, bu oranların 2023 yılına kadar sırası ile %44,2 ve %5,8'e çıkarılmasının hedeflendiğini

vurgulayarak, araştırma ve geliştirme çalışmalarının “sonuç odaklı”, gerektiğinde rekabet öncesi iş birliği prensibi ile “paydaşlar ile birlikte”, “yüksek teknolojiye odaklanan” ve “mekândan bağımsız” bir yapıya kavuşturulmasının amaçlandığı belirtilmektedir.

Ulusal düzeyde son dönemde ortaya konulmuş bir diğer önemli belge olan ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan Ticaret Ana Planı da sürdürülebilir büyüme ve rekabet için verimlilik ve inovasyon temelli ülke olmanın gereğine işaret etmekte, bunun için ise, hedef pazar ve hedef ürün odaklı ihracat, küresel değer zincirlerinin katma değer yaratan aşamalarına eklemlenme, 2023 yılında 226,6 milyar doları hedefleyen sürdürülebilir ihracat artışı ile ihracata dayalı istikrarlı bir büyüme modelinin oluşturulması gibi ana hedefleri ortaya koymaktadır.

Yukarıda sayılan hedef ve önceliklerin bölgesel ölçekteki karşılığı ise 2014-2023 Çukurova Bölge Planı’nda yer almaktadır. Bölge Planı’na kapsamında, Çukurova bölgesinin uluslararası üretim ve çekim merkezi olma hedefi doğrultusunda imalat sanayinde rekabet gücünün artırılması stratejik amacı altında bölgede “özellikle düşük teknoloji sektörlerde katma değeri yüksek üretime geçişin sağlanması” ve “orta ve yüksek teknoloji sektörlerin üretim ve ihracat içindeki payının artırılması” hedeflenmektedir. Plan ayrıca bölgenin Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin geliştirilmesi için “teknolojik gelişme ve rekabet gücünün artırılmasına yönelik faaliyetlerin desteklenmesi”ni hedeflemektedir. Çukurova Bölge Planı’nda bölge ekonomisinin güç kazanması için bölgesel yenilik kapasitesinin artırılması, teknolojik gelişme ve rekabet gücünün artırılmasına yönelik Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi yanında girişimcilik ortamının geliştirilerek yenilikçi girişimciliğin geliştirilmesi gerektiğine de yer verilmiştir.

Öte yandan, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’na hazırlanan Türkiye’nin Sanayi Devrimi: Dijital Türkiye Yol Haritası (2018)’nda imalat sanayi işletmelerinin üretim süreçlerini ve iş modellerini; dijital teknolojilerin getirdiği hız, verimlilik, esneklik ve kalite artışı sağlayan uygulamalardan azami ölçüde faydalanabilecek şekilde geliştirerek ülkemizde yaratılan katma değer artırılması ve ülkemizin rekabetçiliğinin geliştirilmesinin hedeflenmesi gereğinden bahsedilmektedir. Benzer bir vurgu TÜRKFED tarafından hazırlanmış olan “Dijital Anadolu 2: Sektör Bazlı Dijital Dönüşüm Yol Haritası (2018)”nda da yapılmakta ve mevcut durumda düşük işgücü ve lojistik maliyet avantajı ile gelişmiş ülkelere ihracat yapabilen firmaların, gelişmiş ülkelerdeki dijital dönüşüm sonucunda bu avantajlarını kaybedebileceği, bu nedenle, dijital dönüşümün, Türkiye’nin önündeki verimlilik darboğazını aşmak için kullanılması konusunda strateji üretilmesi gereğine işaret edilmektedir.

Bu çerçevede İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programının hedefi, Çukurova Bölgesi’nde rekabet gücü yüksek öncelikli imalat sanayi sektörlerinde ar-ge, yenilik, verimlilik ve dijital dönüşümün sağlanmasına yönelik ara yüzlerin oluşturulması ve desteklenmesi yoluyla bölgesel ekosistemin güçlendirilmesi, küçük ve orta ölçekli işletmeler düzeyinde katma değerli ve yenilikçi üretim kapasitesinin yükseltilmesi suretiyle bölgesel rekabet gücü ve ihracatın artırılmasıdır. Programın geliştirilmesi sürecinde daha önce hazırlanmış olan Adana ve Mersin Akıllı Uzmanlaşmaya Yönelik Araştırma ve Yenilik Stratejisi çalışması kapsamındaki analiz sonuçları ve tespitler önemli katkı sağlamıştır. Araştırma ve Yenilik Stratejisi çalışması kapsamında 3 yıldız ve Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (RCA) Analizi gibi analizler yapılmış, SGK istihdam verileri ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı net satış verileri ile yapılan 3 yıldız analizi ve TÜİK ihracat verileri ile yapılan Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (RCA) Analizi sonuçlarının birlikte değerlendirilmesi sonunda bölgenin ekonomik hayatında belirleyici olan genel sektörel yapı ortaya konulmuştur.

Diğer yandan, bölgemizde bir bölümü Bakanlığımız koordinasyonunda yürütülen Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı, bir bölümü Ajans güdümlü proje destekleri, önemli diğer bir bölümü ise uluslararası finansman ile yürütülen büyük ölçekli altyapı projelerinin yenilik ekosisteminin oluşturulmasında kritik öneme sahip olduğu açıktır. Özellikle imalat sanayinde ar-ge, yenilik, verimlilik ve dijital dönüşümün sağlanmasına yönelik ara yüzleri meydana getirecek olan Adana KOBİ Yetkinlik ve Dijital Dönüşüm Merkezi (Model Fabrika), Tasarım Merkezi, İnovasyon Merkezi, Mesleki Gelişim Merkezi, Mersin Uygulamalı KOBİ Yetkinlik Merkezi (Model Fabrika), Endüstriyel Tasarım ve KOBİ Danışmanlık Merkezi, Adana Kimyasal Madde Üretim Teknolojileri Merkezi ve Mersin Turunçgil Hasat ve Hasat Sonrası Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi’ne ilişkin devam eden altyapı projeleri ile elde edilecek çıktılar doğrudan İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı’nın amaç ve önceliklerine hizmet edecektir.

Son olarak, İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında bölgede Ar-Ge ve inovasyon açısından önde olan, ihracat potansiyeli yüksek firmaların oluşturduğu “rekabetçi firmalar” ile bölgede uzmanlaşmış, gelişime açık, ancak ciro, istihdam ve ihracat gibi verilerle değerlendirildiğinde ilk gruptaki kadar rekabetçi görünmeyen ve “bölgede öne çıkan firmalar” olarak ifade edilebilecek firmalar çalışma odağına alınmaktadır. Program kapsamında Adana ve Mersin’de toplam sayısı 50 olarak belirlenen bu firmalar bölgede öne çıkan makine ve metal işleri, tarım-gıda ve kimya sektörlerinde yoğunlaşmaktadır. İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç

Odaklı Programı kapsamında yapılacak faaliyetler, yukarıda ifade edilen rekabetçi ve bölgede öne çıkan tüm firmaları hedeflemekle birlikte Sonuç Odaklı Program Yönetim Planı sürecinde açıkça belirtilecek olan 50 firma Programın performans değerlendirmesinde örneklem olarak kullanılacaktır. Diğer bir deyişle, Programın performansı ölçülürken Program Yönetim Planı'nda detaylı bir biçimde verilecek performans ölçütleri çerçevesinde örneklemde yer alan firmaların toplam performansı üzerinden bir değerlendirme yapılacaktır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde 2020 yılında yapılacak olan faaliyetler kapsamında belirlenen çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Bileşenler	Ölçüm Birimi	Çıktı Hedefi	Doğrulama Kaynağı
Yenilik, Verimlilik ve Teknoloji Ekosistemi Analizi	Araştırma, Analiz, Programlama	Adet	1 analiz	Ajans Faaliyet Raporu
Sektörel Değer Zinciri Analizi (makine-metal sektörü)		Adet	1 analiz	Ajans Faaliyet Raporu
Öncelikli Sektörlerde Yol Haritalarının Oluşturulması		Adet	1 yol haritası çalışması	Ajans Faaliyet Raporu
Hedef pazar analizlerinin hazırlanması ve pazarlama planının oluşturulması		Adet	1 analiz	Ajans Faaliyet Raporu
Mevcut ve yeni kurulacak merkezlerle (inovasyon merkezi, model fabrika vb.) işbirliklerinin geliştirilmesi (toplantı, çalıştay, ortak etkinlik vb.)	İşbirliği ve Koordinasyon	Adet	2 işbirliği etkinliği	Ajans Faaliyet Raporu
KOBİ düzeyindeki merkezlerle (ar-ge ve tasarım merkezleri) işbirliğinin geliştirilmesi (toplantı, çalıştay, ortak etkinlik, tematik odaklı ziyaretler vb.)		Adet	2 işbirliği etkinliği	Ajans Faaliyet Raporu
Mentör yetiştirme programları ile bölgesel mentör/danışman havuzunun geliştirilmesi	Kapasite Geliştirme	Adet	2 mentör yetiştirme programı	Ajans Faaliyet Raporu
İşletmelere yönelik kaynak verimliliği ve dijital dönüşüm eğitim programları düzenlenmesi (2020 Yılı teması kapsamında)		Adet	2 eğitim programı	Ajans Faaliyet Raporu
Meslek okullarına yönelik yalın üretim eğitim programları düzenlenmesi (2019 Yılı teması kapsamında)		Adet	2 eğitim programı	Ajans Faaliyet Raporu
Kamu kurumları ve STK'lara yönelik dijital dönüşüm eğitim programları düzenlenmesi		Adet	2 eğitim programı	Ajans Faaliyet Raporu

Verimlilik bilgi ve tecrübe paylaşımı toplantıları düzenlenmesi (2020 yılı teması kapsamında)		Adet	2 toplantı	Ajans Faaliyet Raporu
Dijital dönüşüm ve yenilik tecrübe paylaşım toplantıları		Adet	2 toplantı	Ajans Faaliyet Raporu
Uluslararası işbirliği ve tecrübe paylaşımı etkinlikleri		Adet	1 işbirliği/yurtdışı ziyaret	Ajans Faaliyet Raporu
Markalaşma çalışmaları (Türk Patent ve Marka Kurumu ile eğitim, bilgilendirme vb çalışmalar)	Tanıtım ve Yatırım Destek	Adet	2 etkinlik	Ajans Faaliyet Raporu
Teknoloji arz ve talep eden firmaları eşleştirme etkinlikleri, tedarikçi buluşmaları düzenlenmesi		Adet	2 etkinlik	Ajans Faaliyet Raporu
B2B etkinlikleri ile tanıtım ve pazarlama etkinlikleri düzenlenmesi		Adet	3 B2B/tanıtım etkinliği	Ajans Faaliyet Raporu
Ortak organizasyon ile teknoloji, Ar-Ge, inovasyon ve dijitalleşme odaklı fuar katılımları		Adet	2 fuar katılımı	Ajans Faaliyet Raporu
Öncelikli yatırım konularında ön fizibilite çalışmalarının yapılması		Adet	4 ön fizibilite çalışması	Ajans Faaliyet Raporu
Geliştirilen güdümlü projeler	Ajans Destekleri	Adet	2 yeni güdümlü proje	Ajans Faaliyet Raporu
Tamamlanan güdümlü projeler		Adet	1 güdümlü proje	Ajans Faaliyet Raporu
Tamamlanan Fizibilite Desteği Projesi		Adet	2 FD projesi	Ajans Faaliyet Raporu
Tamamlanan Teknik Destek Projesi		Adet	10 TD projesi	Ajans Faaliyet Raporu
CMDP projeleri	Diğer Proje ve Faaliyetler	Adet	2 CMDP projesi	Ajans İzleme Raporları
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Düzenlenen Toplantılar	İzleme ve Değerlendirme	Adet	2	SOP Toplantı Tutanakları
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Hazırlanan Raporlar		Adet	2	SOP Ara Raporları

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında yapılacak olan faaliyetler sonunda ulaşılması hedeflenen sonuçlar aşağıda ifade edilmektedir:

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1,3	Eylem Planına bağlanmış Yenilik, Verimlilik ve/veya Dijital Dönüşüm Stratejisi çerçevesinde uygulamaya geçen işletme oranındaki artış oranı	%	50	SOP Yönetim Planında yer verilen 50 örneklem firma içinde

1,3	Ar-Ge, yenilik, verimlilik ve/veya dijital dönüşüm projesi uygulayan firma sayısındaki artış oranı	%	30	SOP Yönetim Planında yer verilen 50 örneklem firma içinde
1,3	Verimlilik ve/veya dijital dönüşüm uygulamaları sonucu işletmelerdeki ortalama maliyet düşüş ve karlılık artış oranı	%	20	SOP Yönetim Planında yer verilen 50 örneklem firma içinde
2	İşletmelerin (\$/kg) ihracat değerindeki artış oranı	%	10	SOP Yönetim Planında yer verilen 50 örneklem firma içinde

d. Proje ve Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

Ajansımız, bölgenin yenilikçilik kapasitesinin güçlendirilmesi için 2017 ve 2018 yıllarında Çukurova Akıllı Uzmanlaşma Stratejisi (RİS-Rekabet için Strateji) çalışmasını, Valilikler, Büyükşehir Belediyeleri, sanayi ve ticaret odaları, üniversiteler ve organize sanayi bölgeleri işbirliğinde yürütmüştür. Çalışma ile Çukurova Bölge Planı'nın temel hedef ve öncelikleri doğrultusunda akıllı uzmanlaşma yaklaşımıyla belirlenecek olan sektörel ve tematik alanlarda inovasyon temelli strateji ve eylemlerin bölgedeki ilgili tüm paydaşların işbirliğiyle hayata geçirilmesi hedeflenmiştir. Çalışma kapsamında bölgenin rekabet gücü yüksek olan sektörleri, istihdam, ihracat ve net satış verileri ile Shift Share Analizi, Üç Yıldız Analizi, Yoğunlaşma Katsayısı, Karşılaştırmalı Üstünlükler Analizi gibi yöntemler ile ortaya konulmuştur. Tüm analiz sonuçları ve ulusal planlarda yer alan stratejik sektörler bir arada değerlendirilerek her iki il için sektörel önceliklendirme yapılması adına çalışmaların ilk basamağı tamamlanmıştır. Diğer yandan, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda 2018 yılında başlatılan Yenilik Ekosistemi Analizi ile Değer Zinciri Analizi çalışma gruplarına aktif katılım sağlayan Ajansımız, bölgesel ve makro düzeyde gerçekleştirilen tüm bu çalışmaların sektör ve işletme düzeyinde derinlemesine analiz çalışmaları ile desteklenmesi ihtiyacını tespit etmiştir.

Bu kapsamda öncelikle bugüne kadar yapılmış olan tüm çalışmalardan elde edilen bilgi ve tecrübenin bölgede halihazırda devam eden büyük ölçekli proje çalışmaları ile birlikte değerlendirilmesiyle 2020 yılında güncel bir "Yenilik, Verimlilik ve Teknoloji Ekosistemi Analizi"nin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Bu analizin ardından makine-metal başta olmak üzere tarım-gıda, kimya ve plastik sektörleri için değer zinciri analizlerinin 2020 yılından başlayarak Sonuç Odaklı Programın uygulama süresi olan üç yıl içerisinde tamamlanması planlanmaktadır. Değer zinciri analizi tamamlanan sektörde bölge paydaşlarının aktif katılımıyla yol haritasının oluşturularak ilgili sektör için bir yükseltme planının

oluşturulması ve hedef pazar analizinin yapılması da 2020 yılı içinde gerçekleştirilmesi öngörülen diğer çalışmalardır.

ii. İşbirliği ve Koordinasyon

Son dönemde tüm Türkiye’de olduğu gibi Adana ve Mersin illerimizde de işletmeler tarafından kurulan Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin sayısı hızla artmaktadır. Bölgesel yenilik ekosisteminin önemli ögeleri olarak bu merkezlerin kendi aralarındaki işbirliğinin geliştirilmesi, Adana ve Mersin’de en az yılda bir defa olmak üzere “Ar-Ge ve Tasarım Günleri” temalı bir toplantı/etkinliğin gerçekleştirilmesi, KÜSİ çalışmalarından da yararlanarak kamu kuruluşlarının katılımıyla tematik ve odaklı ziyaretler gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Diğer yandan, bölgemizde bir kısmı Ajans destekleri ile diğer kısmı dış kaynak ile gerçekleştirilen model fabrika, inovasyon merkezi gibi önemli yenilik ve verimlilik altyapısı yatırımları bulunmaktadır. Kurulma aşamasındaki bu merkezler kapsamında ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde, bilgi ve tecrübe paylaşımının sağlanması için Türkiye’nin diğer kentlerindeki benzer örnekleri kuran kurum ve kuruluşlarla işbirliklerinin geliştirilmesi öngörülmektedir. Bu çerçevede 2020 yılı içerisinde iki toplantı/ziyaret planlanmaktadır.

iii. Kapasite Geliştirme

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programının en önemli hedeflerinden biri oluşturulan yenilik ekosisteminin ihtiyaç duyduğu insan kaynağının yetiştirilmesidir. Bu çerçevede Adana ve Mersin’de birer olmak üzere, odalar ve üniversiteler ile işbirliğinde iki mentör yetiştirme programının uygulanması öngörülmektedir. Mentör yetiştirme programları ile hem işletmelerin ihtiyaç duyduğu mentorlerin sağlanması hem de oluşturulan inovasyon merkezi, model fabrika ve dijital dönüşüm merkezi gibi arayüzlerin gereksinimi olan mentör ve danışman havuzunun geliştirilmesi planlanmaktadır.

Programının kapasite geliştirme bileşeninin önemli bir ayağı ise düzenlenecek olan eğitim programlarıdır. Bu kapsamda öncelikle 2020 Yılı Kaynak Verimliliği teması faaliyetleri arasında da yer alan, işletmelere yönelik kaynak verimliliği ve dijital dönüşüm eğitim programları düzenlenecektir. Yine aynı tema çerçevesinde verimlilik ve yalın üretim konulu bilgi ve tecrübe paylaşımı toplantıları gerçekleştirilecektir. Benzer biçimde 2019 Yılı Mesleki ve Teknik Eğitim teması ile 2020 Yılı Kaynak Verimliliği temalarını birleştirecek biçimde meslek okullarına yönelik yalın üretim ve verimlilik eğitim

programları düzenlenecektir. Son olarak verimlilik ve dijital dönüşüm konularında üniversiteler ile işbirliğinde kamu kurumlarını ve odalar gibi STK'ları hedef alan dijital dönüşüm eğitim programlarının düzenlenmesi öngörülmektedir. Benzer biçimde bu eğitim programları da dijital dönüşüm ve yenilik tecrübe paylaşım toplantıları ile tamamlanacaktır.

Son olarak, İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında Teknoloji ve İnovasyon Yönetimi, Ekosistem Geliştirme ve Kaynak Verimliliği konularında uluslararası kurumlarla işbirliği yapılması planlanmaktadır. Özellikle bölgede devam eden inovasyon merkezi ve model fabrika projeleri çerçevesinde yenilik ekosisteminin geliştirilmesi noktasında karşılıklı bilgi alış veriş yapılması, inovasyon yönetimi ve ekosistem geliştirme konularında bir eğitim programının organize edilmesi ve İngiltere'de yeni nesil inovasyon merkezi modellerinin yerinde incelenmesi için İngiltere'de Cambridge'de kurulmuş olan Institute for Manufacturing ile işbirliğine gidilmesi planlanmaktadır. Bu faaliyet çerçevesinde Adana ve Mersin'de devam eden inovasyon merkezi ve model fabrika projelerinin paydaşları ve fon sağlayıcısı olan UNDP ile işbirliğine de gidilecektir.

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

Bölgemizdeki KOBİ'lerin Endüstri 4.0, teknolojik ve dijital dönüşüm konusundaki bilinç düzeyi oldukça düşük durumda olup az sayıda işletme dijital dönüşüm konusunu etkin biçimde uygulama aşamasına geçirmiştir. Buradan hareketle 2020 yılında Adana ve Mersin illerinde birer olmak üzere, teknoloji arz eden firmalar ile dijitalleşme ve teknoloji konusunda ihtiyaç sahibi olan KOBİ'lerin bir araya getirileceği eşleştirme etkinliklerinin düzenlenmesi planlanmaktadır. Diğer yandan, yatırım destek ofisleri koordinasyonunda işletmelerin bir araya getirildiği üç B2B etkinliğinin düzenlenmesi ve iki teknoloji, inovasyon ve dijitalleşme odaklı fuar organizasyonuna odalar ve işletmelerle işbirliği içerisinde ortak katılım sağlanması öngörülen diğer faaliyetler arasındadır. Bu iki fuar etkinliği, dijital dönüşüme yönelik teknolojik gelişmeler ve yenilikçi yaklaşımlarla ilgili farkındalık kazanılması ve yeni iş bağlantılarının kurulması için Dubai GITEX Teknoloji Fuarı ile Endüstri 4.0 başta olmak üzere otomasyon, dijital ekosistemler, enerji çözümleri, lojistik, endüstriyel parçalar ve çözüm teknikleri gibi vizyon katacak ana faaliyet alanlarında düzenlenen Hannover Messe Sanayi Fuarıdır. Yine yatırım destek ofislerinin koordinasyonun bölgede öne çıkan yatırım alanlarında, potansiyel yatırımcılara sunulmaya hazır dört fizibilite/ön fizibilite çalışmasının yaptırılması hedeflenmektedir.

v. Ajans Destekleri

Ajansın sağladığı destekler mali destek ve teknik destek olmak üzere iki başlık altında toplanmaktadır.

Teknik Destek

Ajans öncelikle yıllardır düzenli biçimde uyguladığı Teknik Destek Programını uygulamaya devam edecektir. İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında Teknik Destek için ayrılan kaynak 250.000 TL'dir.

Mali Destekler

Mali destekler altında faiz desteği, faizsiz kredi desteği ve doğrudan finansman desteği bulunmaktadır. Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nin 12/1 maddesine göre doğrudan finansman desteği, yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde, ajansın proje ve faaliyetlere yaptığı karşılıksız yardımlardır. Bu kapsamda Ajansın 2020 yılında gerçekleştireceği doğrudan finansman destekleri, fizibilite destekleri ile güdümlü proje desteği altında gerçekleştirilecek olan desteklerden oluşmaktadır.

Güdümlü Proje Desteği:

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında potansiyel başvuru sahipleri güdümlü proje destekleri hakkında bilgilendirilecek, güdümlü proje talepleri toplanarak, proje fikirleri olgunlaştırılacak ve gerekli durumlarda fizibilite çalışmalarının gerçekleştirilmesi sağlanacaktır. 2020 yılında Program kapsamında bir Adana ve bir Mersin'de olmak üzere iki güdümlü projenin başlatılması öngörülmektedir. Bu iki güdümlü proje için 12.000.000 TL kaynak tahsis edilmiştir. Diğer yandan, Turunçgil Hasat ve Hasat Sonrası Araştırma, Geliştirme Ve Uygulama Merkezi Güdümlü Projesinin de 2020 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

Fizibilite Desteği:

Fizibilite Desteği kapsamında, Ajans, bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, bölgenin yenilik, verimlilik ve dijital dönüşüm kapasitesinin geliştirilmesine yönelik projeler başta olmak üzere fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek verebilecektir. Fizibilite desteğinden, yerel yönetimler, üniversiteler, diğer kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, organize sanayi bölgeleri, küçük sanayi siteleri, teknoparklar, teknoloji geliştirme bölgeleri, endüstri bölgeleri, iş geliştirme merkezleri gibi kurum ve kuruluşlar, birlikler ve kooperatifler yararlanabilecektir. İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında fizibilite desteği için ayrılan kaynak 500.000 TL'dir.

vi. Diğer Proje ve Faaliyetler

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde yer alan bir destek mekanizması da Ajansın doğrudan finansman desteği dışında yer alan Cazibe Merkezleri

Destekleme Programı (CMDP) kapsamında sağlanan desteklerdir. Ülke sathında daha dengeli bir yerleşme düzeninin sağlanması ve göçün kademeli olarak yönlendirilebilmesi amacıyla yürütülen “Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı”nın hedef alanları olan nispeten geri kalmış ve göç veren bölgelerde metropolleşme eğilimi taşıyan kentsel merkez niteliğindeki şehirler arasında Adana ve Mersin de yer almaktadır. CMDP programı kapsamında devam eden ve İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında yer alan Adana Yetkinlik ve Dijital Dönüşüm Merkezi ve Mersin Endüstriyel Tasarım ve KOBİ Danışmanlık Merkezi projelerinin izleme süreçleri sürdürülürken yeni proje önerilerinin geliştirilmesi için çalışmalar da gerçekleştirilecektir.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında gerçekleştirilecek olan faaliyet ve projelerin zaman planlaması aşağıdaki Tablo’da yer almaktadır:

Proje / Faaliyet	2020		2021		2022	
	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay
Yenilik, Verimlilik ve Teknoloji Ekosistemi Analizi	X					
Sektörel Değer Zinciri Analizi (makine-metal sektörü)	x	X	x	x	x	X
Öncelikli Sektörlerde Yol Haritalarının Oluşturulması		X		x		x
Hedef pazar analizlerinin hazırlanması ve pazarlama planının oluşturulması		x	x			
Mevcut ve yeni kurulacak merkezlerle (inovasyon merkezi, model fabrika vb.) işbirliklerinin geliştirilmesi (toplantı, çalıştay, ortak etkinlik vb.)		X		x		x
KOBİ düzeyindeki merkezlerle (ar-ge ve tasarım merkezleri) işbirliğinin geliştirilmesi (toplantı, çalıştay, ortak etkinlik, tematik odaklı ziyaretler vb.)		X		x		x
Mentör yetiştirme programları ile bölgesel mentör/danışman havuzunun geliştirilmesi	X	x	x	x	x	x
İşletmelere yönelik kaynak verimliliği ve dijital dönüşüm eğitim programları düzenlenmesi (2020 Yılı teması kapsamında)		X	x	x		
Meslek okullarına yönelik yalın üretim eğitim programları düzenlenmesi (2019 Yılı teması kapsamında)	X	x				

Kamu kurumları ve STK'lara yönelik dijital dönüşüm eğitim programları düzenlenmesi		x	x	x		
Verimlilik bilgi ve tecrübe paylaşımı toplantıları düzenlenmesi (2020 yılı teması kapsamında)		X	x	x		
Dijital dönüşüm ve yenilik tecrübe paylaşım toplantıları		X	x	x		
Uluslararası işbirliği ve tecrübe paylaşımı etkinlikleri		x		x		x
Markalaşma çalışmaları (Türk Patent ve Marka Kurumu ile eğitim, bilgilendirme vb çalışmalar)	x	x	x	x	x	x
Teknoloji arz ve talep eden firmaları eşleştirme etkinlikleri, tedarikçi buluşmaları düzenlenmesi		X		x		x
B2B etkinlikleri ile tanıtım ve pazarlama etkinlikleri düzenlenmesi		X		x		x
Ortak organizasyon ile fuar katılımları	X	x	x	x	x	x
Öncelikli yatırım konularında fizibilite/ön fizibilite çalışmalarının yapılması	X	X	X	X	X	X
Geliştirilen güdümlü projeler	X	X	x	x	x	x
Tamamlanan güdümlü projeler	X	X				
Tamamlanan Fizibilite Desteği Projesi	X	x				
Tamamlanan Teknik Destek Projesi	x	x				
CMDP Projeleri	x	x	x	X		
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Düzenlenen Toplantılar	X	X	x	X	x	x
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Hazırlanan Raporlar	X	X	x	X	x	x

f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programının uygulama sürecindeki kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonunun sağlanmasından Planlama ve Programlama Birimi (PPB) sorumludur. PPB, SOP kapsamında kurulacak ve düzenli olarak toplanacak SOP Yürütme Kurulu'nun sekretaryasını yürütecektir. Ajans Genel Sekreteri ve PPB Birim Başkanı SOP Yürütme Kurulu'nun Ajansı temsilen doğal üyeleridir. Bunların dışında, kurumları temsilen Adana ve Mersin Ticaret ve Sanayi Odalarından Genel Sekreter veya Genel Sekreter Yardımcısı, Çukurova, Mersin, Adana Alparslan Türkeş Bilim Teknoloji ve Tarsus Üniversitelerinden belirlenen birer temsilci SOP Yürütme Kurulu'nun diğer üyelerini oluşturur. Talep gelmesi ve SOP Yürütme Kurulu'nun onaylaması durumunda Kurul'a yeni üyeler alınabilir.

g. İzleme ve Değerlendirme

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında yer alan bileşenlere ilişkin ilerlemeler, SOP Yürütme Kurulu'nun en az altı ayda bir gerçekleştirilen toplantılarında ele alınır ve aynı zamanda Kurul toplantısı akabindeki ilk Ajans Yönetim Kurulu toplantısında Yönetim Kurulu üyeleriyle paylaşılır. Ajans kendi içinde SOP kapsamındaki faaliyet ve süreçleri takip etmek için çalışma grupları veya program/proje ekipleri oluşturabilir. SOP Yürütme Kurulunun gerekli bulması halinde SOP kapsamında işbirliği yapılan kurum ve kuruluşlar da SOP Yürütme Kurulu toplantılarına katılabilir ve faaliyet ve projelere ilişkin fikirlerini sunabilirler.

PPB, üçer aylık dönemlerde ilgili tüm birim ve YDO'ların katılımıyla Ajans içi koordinasyon toplantıları gerçekleştirir. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek alt programların, güdümlü projelerin ve diğer desteklerin uygulamasından Proje Uygulama Birimi (PUB), izleme ve değerlendirmesinden İzleme ve Değerlendirme Birimi (İDB) sorumludur. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izleme ve değerlendirmesi, faaliyetin türüne göre ilgili birim tarafından gerçekleştirilir. Bu izleme ve değerlendirmelere ilişkin bilgilendirme ve paylaşımlar Ajans içi koordinasyon toplantılarında yapılır. SOP Yürütme Kurulu toplantılarında da izleme ve değerlendirme sürecine ilişkin genel bilgilendirme Yürütme Kurulu üyeleriyle paylaşılır. SOP kapsamında varsa diğer kurumlar tarafından gerçekleştirilecek faaliyetlerin izlemesi de faaliyetle ilişkili Ajans birimi tarafından gerçekleştirilir.

SOP'lara ilişkin raporlama Ajans Ara Faaliyet Raporu ile Ajans Yıllık Faaliyet Raporu kapsamında ilgili birimler tarafından yapılır. Bu raporların ve dönem içi ve sonundaki SOP İlerleme ve Kapanış Raporu'nun hazırlanmasında koordinasyon görevi Ajans faaliyet raporlarında olduğu gibi PPB'ye aittir.

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında belirlenen faaliyetlere ilişkin bütçe bilgileri aşağıda yer almaktadır:

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süre	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz, Programlama	Yenilik, Verimlilik ve Teknoloji Ekosistemi Analizi	PPB, AYDO, MYDO	01.01.2020-31.12.2020	200.000
	Sektörel Değer Zinciri Analizi (Tarım-gıda, makine-metal veya kimya sektörü)			
	Öncelikli Sektörlerde Yol Haritalarının Oluşturulması			

	Hedef pazar analizlerinin hazırlanması ve pazarlama planının oluşturulması			
İş Birliği ve Koordinasyon	Mevcut ve yeni kurulacak merkezlerle işbirliklerinin geliştirilmesi (toplantı, çalıştay, ortak etkinlik vb.)	PPB, AYDO, MYDO	01.01.2020-31.12.2020	100.000
	KOBİ düzeyindeki merkezlerle (ar-ge ve tasarım merkezleri) işbirliğinin geliştirilmesi (toplantı, çalıştay, ortak etkinlik, tematik odaklı ziyaretler vb.)			
Kapasite Geliştirme	Mentör yetiştirme programları ile bölgesel mentör/danışman havuzunun oluşturulması/geliştirilmesi	PPB, AYDO, MYDO	01.01.2020-30.06.2020	100.000
	İşletmelere yönelik kaynak verimliliği ve dijital dönüşüm eğitim programları düzenlenmesi (2020 Yılı teması kapsamında)	PPB, AYDO, MYDO	01.07.2020-31.12.2020	100.000
	Meslek okullarına yönelik yalın üretim eğitim programları düzenlenmesi (2019 Yılı teması kapsamında)	PPB	01.01.2020-30.06.2020	50.000
	Kamu kurumları ve STK'lara yönelik dijital dönüşüm eğitim programları düzenlenmesi	PPB, AYDO, MYDO	01.07.2020-31.12.2020	50.000
	Verimlilik bilgi ve tecrübe paylaşımı toplantıları düzenlenmesi (2020 yılı teması kapsamında)	PPB	01.01.2020-31.12.2020	100.000
	Dijital dönüşüm ve yenilik tecrübe paylaşım toplantıları	PPB	01.01.2020-31.12.2020	50.000
	Uluslararası işbirliği ve tecrübe paylaşımı etkinlikleri	PPB	01.03.2020-31.12.2020	-
Tanıtım ve Yatırım Destek	Markalaşma çalışmaları (Türk Patent ve Marka Kurumu ile eğitim, bilgilendirme vb. çalışmalar)	AYDO, MYDO	01.01.2020-31.12.2020	50.000
	Teknoloji arz ve talep eden firmaları eşleştirme etkinlikleri, tedarikçi buluşmaları düzenlenmesi	AYDO, MYDO	01.07.2020-31.12.2020	200.000

	B2B, tanıtım ve pazarlama etkinlikleri düzenlenmesi	AYDO, MYDO	01.01.2020-31.12.2020	500.000
	Ortak organizasyon ile fuar katılımları	AYDO, MYDO	01.01.2020-31.12.2020	500.000
	Öncelikli yatırım konularında fizibilite/ön fizibilite çalışmalarının yapılması	AYDO, MYDO	01.01.2020-31.12.2020	600.000
Ajans Destekleri	Kimyasal Madde Üretim Teknolojileri Merkezi ve Turunçgil Hasat ve Hasat Sonrası Araştırma, Geliştirme Ve Uygulama Merkezi GÜDÜMLÜ PROJESİ	PUB, İDB	01.01.2020-31.12.2020	4.000.000
	2020 Yılı GÜDÜMLÜ Proje Desteği	PPB, PUB, İDB	01.01.2020-31.12.2020	12.000.000
	2020 Yılı Fizibilite Desteği	PUB, İDB	01.01.2020-31.12.2020	500.000
	2020 Yılı Teknik Destek Programı	PUB, İDB	01.01.2020-31.12.2020	250.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	Devam Eden CMDP Projeleri	PUB, İDB	01.01.2020-31.12.2020	15.000.000
SOP İzleme Değerlendirme	SOP Yürütme Kurulu Toplantıları	Tüm Birimler	01.01.2020-31.12.2020	-
Toplam				34.350.000

2.2 Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (GİRİŞİMCİLİK SOP)

a. Amaç

Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programın genel amacı, Çukurova Bölgesi'nde girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesidir. Programın özel amaçları ise:

1. Teknoloji ve yenilik odaklı girişimciliğin geliştirilmesi,
2. Kadın ve genç girişimciliği ile sosyal girişimciliğin geliştirilmesi,
3. Girişimcilik kültürü ve farkındalığının artırılması,
4. Finansmana erişim araçlarının geliştirilmesidir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Günümüzde küresel rekabetçiliğin ana belirleyicileri bilgi birikimi ve insan sermayesidir. Girişimcilik, bilgi birikiminin ticarileşmesinde aldığı rol ve ihtisaslaşmış insan sermayesi oluşumuna yaptığı katkı ile rekabetçiliği doğrudan etkilemektedir. Girişimcilik ekosistemlerinin performansı, bölgesel yenilik ve girişimcilik sistemleri, bölgesel aktörler arasındaki etkileşim ve tamamlayıcılık, ortak strateji geliştirme ve aktörlerin koordinasyon içinde faaliyette bulunması ile doğrudan ilişkilidir.

Yeni ve hızlı büyüyen girişimler, yarattıkları istihdam olanakları ve getirdikleri ekonomik dinamizm ile bölgesel kalkınma politikalarının merkezinde yer almaktadır. Ülkemizin 2023 hedeflerine ulaşabilmesi yenilikçi, yaratıcı ve teknoloji tabanlı girişimlerin niteliği ve niceliği ile doğrudan ilişkilidir. Bugün gelişmişlik farkı gözetmeksizin tüm ülkelerin ekonomi politikalarının öncelikleri arasında girişimciliğin desteklenmesi yer almakta; girişimciliğin yenilik ve Ar-Ge ile iç içe geçmiş yapısı göz önünde bulundurularak tüm bileşenleri ile bir ekosistem anlayışı içinde desteklenmesi fikri hâkim olmaktadır.

Girişimcilik, sosyo-ekonomik kalkınmaya katkısı sayesinde Avrupa Birliği kalkınma stratejilerinin içinde önemli bir yer edinmiş, Avrupa Küçük İşletmeler Yasası ve AB Komisyonu tarafından hazırlanan Avrupa 2020 Girişimcilik Eylem Planı ile girişimcilik desteklerinin hukuki çerçevesi ve uygulamaya yönelik tedbirleri belirlenmiştir. Günümüzde girişimciliğin ana vatanı olarak kabul gören Amerika Birleşik Devletleri ekonomisinde girişimcilik uzun yıllardır bir devlet politikası olarak desteklenmekte olup, kurulmuş olan Küçük İşletmeler İdaresi (Small Business Administration), girişimlerin kuruluşundan gelişimine kadar her fazında finansmana erişim, kredi imkânları, danışmanlık, eğitim gibi birçok alanda doğrudan destek sağlayan bir kamu kurumu olarak ekosistemi güçlendirmektedir.

Her ülkede olduğu gibi girişimcilik ülkemizin sosyal ve ekonomik gelişiminde de anahtar role sahiptir. Girişimciliğin teşvik edilmesi amacıyla, özellikle son yıllarda, yoğun biçimde kamu kaynağı tahsis edilmekle beraber, girişimciliğin bir ekosistem yaklaşımıyla geliştirilmesi bakımından eksiklikler bulunmaktadır. Girişimciliğe yönelik ulusal istatistikler ve Türkiye'nin bu alandaki performansını kıyaslamalı biçimde ortaya koyan uluslararası çalışmalar ülkemizin bu alanda çalışmaya devam etmesi gerektiğini ve ekosistemin hala geliştirilebilecek yönleri olduğunu ortaya koymaktadır. Küresel Girişimcilik Gelişim Enstitüsü (GEDI) tarafından hazırlanan Küresel Girişimcilik Endeksi'nde (GEI) Türkiye 137 ülke arasında 36. sırada; 41 ülkenin yer aldığı Avrupa bölgesel sıralamasında ise 22. sırada yer almaktadır. GEI raporuna göre Türkiye'nin girişimcilikte dünya ve bölge ortalamasının üzerinde performans sergilediği güçlü yönleri risk sermayesi, yüksek büyüme, ürün inovasyonu, startup

becerileri ve teknoloji kabulü iken; dünya ve bölge ortalamasının gerisine düştüğü yönleri risk kabulü, rekabet, kültürel destek, fırsat algısı ve fırsata dayalı girişimcilik olarak değerlendirilmiştir.

Dünyada girişimlerin teknoloji yoğunlukları incelendiğinde bilgi ve teknoloji odaklı sektörlerde yoğun bir startup varlığı olduğu görülmektedir. TÜİK'in 2016 yılında yayınlanan Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistiklerine göre 2014 yılında ülkemizdeki toplam girişim sayısının %99,8'i KOBİ'lerden oluşmuştur. İmalat sanayi girişimlerinin teknoloji yoğunlukları incelendiğinde, %59,7'sinin düşük teknoloji, %31'inin orta-düşük teknoloji, %9,1'inin orta yüksek teknoloji ve sadece %0,3'ünün yüksek teknoloji kullanarak üretim yaptıkları görülmektedir. İmalat sanayi ürünlerinin Türkiye'nin ihracatında büyük paya sahip olduğu düşünüldüğünde, ülkemizin düşük ve orta-düşük teknoloji içeren ürünler ihraç eden ve yüksek teknoloji imalat sanayi ürünleri ithal eden bir ülke olduğu görülmektedir.

Bu döngünün kırılabilmesinde, üniversite-sanayi işbirliğinin etkin bir biçimde hayata geçirilebilmesi ve tematik teknoloji alanlarında uzmanlaşmış insan kaynağının girişimciliğe yönelik atılımlarının teşvik edilmesi önem taşımaktadır. Bu bakımdan, ülkemizde akademisyen girişimciliği henüz tam anlamıyla değerlendirilememiş bir potansiyel taşımaktadır. Kalkınma Bakanlığı tarafından ülkemizde akademik girişimciliğin durumunu ortaya koymak üzere hazırlanan Türkiye'de Akademik Girişimcilik çalışması, ülkemizde yüksek teknoloji odaklı alanlarda sanayinin ve piyasanın yeterince gelişmemiş olması ve bu alanlarda üretimin yeterli uluslararası tanıtım ve pazarlamasının yapılmaması neticesinde akademik girişimlerin ticarileşme potansiyelinin değerlendirilemediği sonucunu ortaya koymaktadır. TÜBİTAK tarafından hazırlanan 2018 yılı Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi'ne göre, girişimcilik ve yenilikçilik performansları bakımından Çukurova Üniversitesi 27. Mersin Üniversitesi ise 40. Sırada yer almaktadır. Altı üniversiteden oluşan geniş akademik ağı ve köklü sanayisi ile Çukurova Bölgesi, üniversite-sanayi işbirliği ile ileri teknoloji alanlarına odaklı akademik girişimcilikte henüz açığa çıkmamış potansiyeli harekete geçirebilir.

Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programının çıkış noktasını dünyadaki gelişmelere paralel olarak Onbirinci Kalkınma Planı başta olmak üzere ulusal stratejilerde belirlenen öncelikler ve Çukurova Bölge Planı'nın hedefleri oluşturmaktadır. Onbirinci Kalkınma Planında, girişimcilik kültürünün, teknoloji tabanlı ve yenilikçi girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesinin, finansmana, bilgiye ve pazara erişim imkânlarını geliştiren girişimcilik ekosisteminin güçlendirilmesinin, firmaların ölçek büyütmelerinin sağlanmasının temel amaçlar arasında olduğu ifade edilmektedir. Bu çerçevede yenilikçi girişimciliğin desteklenmesi ve büyük işletmeler ile girişimciler arasındaki Ar-Ge işbirliklerinin

geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle, büyük firmaların, sektörlerindeki Ar-Ge ve yenilik ekosisteminin gelişiminde öncü rol oynayarak yeni girişimlerin kurulma ve büyüme aşamalarında destek olması sağlanabilecektir. Onbirinci Kalkınma Planına göre, sosyal girişimcilikle ilgili düzenleme yapılması ihtiyacı bulunmakta olup, bu düzenleme ile birlikte sosyal etkinin ölçülmesine yönelik kapasite artırılacak, analiz sonuçlarına göre iyi uygulamaların topluma katkıları oranında destek miktarlarının kademeli olarak artırılması sağlanacaktır.

2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi de girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesinin önemine değinmektedir. Strateji belgesine göre, girişimcilik ekosisteminin erken aşama girişimlere destek sunmanın yanında, küresel iddiada olan girişimleri belirleyip, onlara ölçeklenme yolunda ihtiyaç duyacağı destekleri verebilir hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede, ülke çapında kurumsal girişimcilik eğitimleri, mentörlük programları düzenlenecek, şirketlere ve çalışanlara yönelik destek mekanizmaları hazırlanacaktır.

Çukurova Bölge Planı da girişimciliğin geliştirilmesinin önemine vurgu yapmakta, girişimcilik alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar arasındaki işbirliği ve koordinasyonun geliştirilmesiyle, girişimcilere hizmet sağlayan kurum ve kuruluşların hizmet sunma kapasitelerinin de güçleneceğinin altını çizmektedir. Bu bağlamda bölgedeki girişimcilik ortamının iyileştirilmesi için tüm paydaşların katılımı ile bölgenin girişimcilik alanındaki yol haritasını oluşturulmasının önemine değinilmekte, bölgesel düzeyde girişimcilik stratejisinin uygulamasına yönelik yönetim mekanizmalarının geliştirilmesi ve oluşturulmasının teşvik edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Plan kapsamında, büyük firmalar ile girişimciler arasındaki teknolojik işbirliğinin geliştirilmesi, kadın girişimciliği, genç girişimciliği, eko girişimciliği gibi tematik alanlardaki girişimcilik uygulamalarının gelişiminin teşvik edilmesi, bölgesel düzeyde girişimciliğin desteklenmesine yönelik kuluçka merkezleri gibi kurumsal yapıların kamu–sivil–özel ortaklığında oluşturulmasının sağlanması hedeflenmektedir. Girişimcilerin finansal olanaklara erişim imkân ve kabiliyetlerinin artırılmasına yönelik yenilikçi girişim modellerinin bölgesel düzeyde geliştirilmesinin desteklenmesi ve erken aşama işletmelere yönelik finansa erişim modelleri geliştirilmesinin gerektiği de Plan kapsamında ifade edilen tedbirler arasındadır. Çukurova Bölge Planı, ayrıca, sivil toplum kuruluşları tarafından yenilikçi ve yaratıcı çözümlere dayanan sosyal girişimcilik çalışmalarının teşvik edilmesinin ve bölgesel düzeyde sosyal girişimciliğin geliştirilmesine yönelik kurumsal araçların oluşturulmasının altını da çizmektedir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde 2020 yılında yapılacak olan faaliyetler kapsamında belirlenen çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Bileşenler	Ölçüm Birimi	Çıktı Hedefi	Doğrulama Kaynağı
Teknolojik ve sosyal girişimcilik alanlarında mevcut durum/ihtiyaç analizi ve yol haritalarının hazırlanması	Araştırma, Analiz, Programlama	Adet	2 analiz	Ajans Faaliyet Raporu
Girişimcilere yönelik alternatif bir destek mekanizmasının geliştirilmesi		Adet	1 program	Ajans Faaliyet Raporu
Girişimcilik Merkezleri ve diğer paydaşlarla işbirliği halinde uygulanacak teknolojik ve sosyal girişimcilik faaliyetleri (atölye çalışmaları, startup weekend, bootcamp, hackathon etkinlikleri)	İşbirliği ve Koordinasyon	Adet	6 etkinlik	Ajans Faaliyet Raporu, AGM / Girişim Limanı verileri
Bölgedeki girişimcilere yönelik metrikler belirlenmesi ve takip faaliyetleri		Adet	Metrikleri oluşturulan ve takip edilen 15 start-up	Ajans Faaliyet Raporu, AGM / Girişim Limanı verileri
Pazar doğrulama ve ürün oluşturma aşaması tamamlanan ölçeklenebilir girişimcilerin yatırımcı sunumlarının hazırlanması		Adet	10 yatırımcı sunumu	Ajans Faaliyet Raporu
Girişimci-yatırımcı buluşmalarının sağlanması (demo day, birebir görüşmeler vb.)		Adet	2 demo day 10 yatırımcı-girişimci görüşmesi	Ajans Faaliyet Raporu, AGM / Girişim Limanı verileri
Melek yatırımcılık ve girişim sermayesi alanlarında farkındalık artırmaya yönelik faaliyetler (Girişim Zirvesi vb.)		Adet	2 etkinlik	Ajans Faaliyet Raporu
Sanayicilere yönelik melek yatırımcılık, girişim değerlendirme, melek yatırım lisansı gibi konularda eğitimlerin verilmesi		Adet	2 eğitim 60 katılımcı	Ajans Faaliyet Raporu
Türkiye Sosyal Girişimcilik Ağı ve benzer ağ çalışmalarına aktif katılım sağlanması		Adet	2 üyelik	Ajans Faaliyet Raporu
Bölgedeki paydaşlarla işbirliği halinde bölgesel girişim sermayesi fonunun kurulmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi		Adet	1 iş modeli	Ajans Faaliyet Raporu
Çukurova girişimcilik ekosistemi paydaş veri tabanının oluşturulması		Adet	1 veritabanı	Ajans Faaliyet Raporu
Öğrencileri girişimciliğe teşvik edici ulusal ölçekte yarışmaların düzenlenmesi		Adet	1 yarışma	Ajans Faaliyet Raporu

Sosyal girişimcilik alanında farkındalık artırma faaliyetleri (eğitim, panel, çalıştay, zirve etkinlikleri)	Kapasite Geliştirme	Adet	4 eğitim 2 panel 4 çalıştay 1 zirve	Ajans Faaliyet Raporu, Katılımcı Listeleri
İşletmelerin sosyal işletme, adil ticaret, etik ticaret, sosyal sorumluluk, yeşil pazarlama gibi konularda farkındalığının artırılması (Dünya Adil Ticaret Örgütü gibi uluslararası örgütlerin katılım sağladığı paneller, birebir görüşmeler vb.)		Adet	2 panel 30 firma görüşmesi	Ajans Faaliyet Raporu
Sosyal kooperatif alanında farkındalık artırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi		Adet	2 etkinlik	Ajans Faaliyet Raporu
Mentör havuzunun oluşturulması		Adet	1 veritabanı	Ajans Faaliyet Raporu
Mentörlerin kapasitelerini artırmaya yönelik eğitimlerin düzenlenmesi (iş fikri geliştirme, pazar ve rekabet analizi, uygulama geliştirme, kodlama, karar verme yöntemleri, finansal okuryazarlık, girişim hukuku ve fikri mülkiyet hakları vb.)		Adet	5 eğitim 100 katılımcı	Ajans Faaliyet Raporu
Değerleme yöntemleri ile ilgili kurumsal kapasitenin geliştirilmesi (Startup Metrikleri ve Analitiği Eğitimi, Startup Değerleme Yöntemleri Eğitimi)		Adet	2 eğitim 20 katılımcı	Ajans Faaliyet Raporu
Gençlerin girişimcilik kültürüyle erken yaşlarda buluşturulması için lise ve ortaokullardaki öğretmenlere yönelik girişimcilik eğitici eğitimleri düzenlenmesi		Adet	2 eğitim 100 katılımcı	Ajans Faaliyet Raporu, Katılımcı Listeleri
Teknik Destek Projesi	Ajans Destekleri	Adet	25 teknik destek faaliyeti	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS
Fizibilite Desteği		Adet	1 fizibilite desteği	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS
CMDP Projesi	Diğer Proje ve Faaliyetler	Adet	2 CMDP projesi	Ajans Faaliyet Raporu
“Türkiye’de Mülteciler ve Ev Sahibi Topluma Yönelik Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum Projesi”		Adet	3 uluslararası proje katılımı	Ajans Faaliyet Raporu
“Kalkınmaya Duyarlı Göç Yönetimi Politikalarının Uygulanmasına Destek Projesi”				
“Sürdürülebilir Sosyo-ekonomik Entegrasyonun Sağlanması için Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi”				

Kırsal ve Turizm Girişimciliği ile ilgili mevcut AB projelerinin tamamlanması		Adet	2 AB projesi ortaklığı	Ajans Faaliyet Raporu
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Düzenlenen Toplantılar	İzleme ve Değerlendirme	Adet	2	SOP Toplantı Tutanakları
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Hazırlanan Raporlar	İzleme ve Değerlendirme	Adet	2	SOP Ara Raporları

Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2020 yılında yapılacak olan faaliyetler sonunda ulaşılması hedeflenen sonuçlar aşağıda ifade edilmektedir:

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1,3	Yenilik ve teknoloji odaklı yeni girişim/startup sayısı	Adet	15	Ajans Faaliyet Raporu
1,3	Başarılı girişim/startup sayısı	Adet	10	Ajans Faaliyet Raporu
1	Patent/faydalı model/endüstriyel tescil alan girişim sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
1	Başarıyla ticarileştirilen inovatif ürün sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
1	Yatırımcı ile buluşturulan girişim sayısı	Adet	10	Ajans Faaliyet Raporu
1	Yatırım alan girişim sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
1	Melek yatırımcı lisansı alan işletme sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
2,3	Başarılı sosyal girişimci sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
2,3	Kurulan sosyal kooperatif sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
1,2,3,4	Ajansın destek mekanizmaları ve faaliyetleri ile desteklenen ekosistem aktörlerinin sayısı	Adet	30	Ajans Faaliyet Raporu
2,3	Geliştirilen sosyal girişim projesi sayısı	Adet	50	Ajans Faaliyet Raporu

d. Proje ve Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

Çukurova Kalkınma Ajansı, Çukurova bölgesinde girişimciliğin geliştirilmesine yönelik faaliyetlerini “ekosistem geliştirme” odaklı olarak sürdürmektedir. Bu kapsamda, 2020 yılının ilk yarısında bölgenin girişimcilik ekosistemini bir araya getirerek mevcut durumu analiz etmek üzere Adana ve Mersin’de Girişimcilik Ekosistemi konulu toplantılar düzenlenecektir. Bu toplantılarda bölgede girişimcilik alanında faaliyet gösteren tüm aktörler ve faaliyetler bir araya getirilerek bir yol haritasının ortaya

konulması sağlanacaktır. Toplantılar ile girişimcilik ekosistemindeki aktörlerin birbirleri ile iletişimi ve uyum içinde çalışmalarını sağlamak üzere Sonuç Odaklı Program çerçevesinde izlenecek olan süreç de belirlenecektir.

Sosyal girişimciliğe yönelik faaliyetlerin başarıya ulaşması, bölgedeki sosyal sorunların doğru analiz edilmesi ve girişimcilerin bu konulara yönlendirilmesi ile doğrudan ilgilidir. Bu nedenle, 2020 yılı içerisinde temas edilmesi planlanan sosyal sorunlara ilişkin bölgedeki paydaşların aktif katılımı ile araştırma ve analiz çalışmaları gerçekleştirilecek ve sosyal girişimciler bu alanlarda çözüm geliştirmeye yönlendirileceklerdir.

Sosyal girişimlerin sürdürülebilir olması ve yatırım alabilir duruma gelmeleri için etki analizlerinin ve değerlemelerinin yapılması önemlidir. 2020 yılı içerisinde sosyal girişimlerin etkilerinin ölçülmesiyle ilgili pilot çalışmalar gerçekleştirilecektir.

ii. İşbirliği ve Koordinasyon

Girişimcilik Merkezleri ve diğer paydaşlarla işbirliği halinde atölye çalışmaları, startup weekend, bootcamp, hackathon ve benzeri etkinliklerin düzenlenmesi öngörülmektedir. Düzenlenen etkinliklerin ve bölgedeki girişimcilerin başarısını ölçebilmek için startup'lara yönelik metrikler belirlenecek ve başarı durumları takip edilecektir. Pazar doğrulama ve ürün oluşturma aşaması tamamlanan ölçeklenebilir girişimcilerin yatırımcı sunumları hazırlanacak ve girişimci-yatırımcı buluşmaları organize edilecektir.

Melek yatırımcılık ve girişim sermayesi alanlarında farkındalık artırmaya yönelik Girişimcilik Zirvesi gibi faaliyetler ile girişimciler bir araya getirilecek ve girişimcilerin finansmana erişim hususunda vizyonları geliştirilecektir. Sanayicilere yönelik düzenlenecek melek yatırımcılık, girişim değerlendirme gibi eğitimlerle sanayicilerin girişimlere yatırım yapması teşvik edilecek ve lisanslı yatırımcı sayısı artırılabilecektir. Melek yatırım ağının kurulumuna yönelik faaliyetlerin ise Sonuç Odaklı Program kapsamında 2021 yılından itibaren gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Çeşitli kurumlara tarafından girişimcilere aktarılan fonların etkinliğinin artırılması için bölgedeki paydaşlarla işbirliği halinde bölgesel girişim sermayesi fonunun kurulmasına yönelik çalışmalar

yürütülecektir. 2020 yılının sonunda paydaşlarının rollerinin belirlenmesi ve girişim sermayesinin işletme modelinin oluşturulması hedeflenmektedir.

Bunların yanı sıra, bölge ekosistemini güçlendirmek adına bir veri tabanı oluşturulacak ve paydaşlarla ilerleme toplantıları yapılacak; ulusal ve uluslararası girişimcilik ekosisteminde aktif olarak yer alabilmek için ağlara üye olunacak ve tecrübe paylaşım etkinlikleri düzenlenecektir.

iii. Kapasite Geliştirme

Girişimcilik alanında yapılan faaliyetlerin etkinliğinin artırılması için ekosistemdeki paydaşların insan kaynağı kapasitenin geliştirilmesi çok önemlidir. Bölgemizdeki girişimcilik merkezleri, bölgedeki girişimcilik ekosisteminin güçlendirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Ancak, girişimcilerin iş fikirlerinin ölçeklenmesi ve yatırımcı ile buluşturulması hususunda biraz yetersiz kalmaktadır. Program kapsamında girişimcilerin küresel trendler ve teknolojik gelişmeler ışığında doğru yönlendirilebilmesi için mentörlere eğitim verilecektir. Yatırımcı buluşmalarının etkinliğinin artırılması ve girişimcilerin yatırım almalarının sağlanması için girişimcilerin takip edilmesi ve değerlemelerinin yapılması gerekmektedir. Program kapsamında ekosistem paydaşlarının girişim değerlemesi ve finansmana erişim konularında bilgi ve becerileri artırılabilecektir.

Sosyal girişimcilik, bölgemizde ihtiyacı hissedilen ancak henüz yeterli çalışmaların yapılmadığı bir alandır. Program kapsamında düzenlenecek etkinliklerle bölge paydaşlarının bilgi ve becerileri geliştirilecektir. Sosyal kooperatiflerin yaygınlaştırılması için faaliyetler yürütülecektir. Sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamak için işletmelerin adil ticaret, sosyal sorumluluk, yeşil pazarlama vb. faaliyetlerinin artırılmasına yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri sağlanacaktır.

iv. Ajans Destekleri

Teknik Destek

Girişimcilik alanında faaliyet gösteren aracı kurumların eğitim ve mentörlük hizmetlerinin kalitesinin artırılması, işletmelerin yeşil büyümeye dahil edilmesi, girişim değerlendirme alanında insan kaynağı kapasitesinin geliştirilmesi, sanayicilerin melek yatırımcılığa teşvik edilmesi gibi konularda bölgedeki kurumların kurumsal kapasiteleri artırılabilecektir. Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında Teknik Destek için ayrılan kaynak 250.000 TL'dir.

Mali Destekler

Fizibilite Desteği:

Bölge kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanmaya ve bölgenin girişimcilik ve sosyal girişimcilik kapasitesini geliştirmeye yönelik projelerin fizibilite çalışmaları desteklenecektir. Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında Fizibilite Desteği için ayrılan kaynak 500.000 TL'dir.

v. Diğer Proje ve Faaliyetler

Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde yer alan ve Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında desteklenen Adana Girişimcilik Merkezi ve Mersin Genç Girişimci Merkezi projeleri, bölgede girişimcilik ekosisteminin altyapısını oluşturan iki önemli projedir. Her iki projenin de 2020 yılı ilk yarısında tamamlanması hedeflenmektedir.

Bunun yanı sıra, SOP'ta belirlenen hedeflere ulaşmaya yönelik AB, UNDP, Dünya Bankası, büyükelçilikler gibi uluslararası fonlara başvurular yapılacak ve Ajansın proje ortağı olduğu ve AB finansmanına sahip kırsal girişimcilik ve turizmde girişimcilik konulu projeler tamamlanacaktır. Yine girişimcilik ve sosyal girişimcilik alanlarında dış finansmanla başlatılmış olan ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının da koordinasyonunda yer aldığı "Türkiye'de Mülteciler ve Ev Sahibi Topluma Yönelik Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum Projesi" ile "Sürdürülebilir Sosyo-ekonomik Entegrasyonun Sağlanması için Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi"ne yerelde katkı sağlanacaktır. Benzer biçimde dış finansmanla Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve ICMPD işbirliğinde yürütülen "Kalkınmaya Duyarlı Göç Yönetimi Politikalarının Uygulanmasına Destek Projesi"(SUMMIT) kapsamında da yerel paydaş olarak yer alınacaktır.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında gerçekleştirilecek olan faaliyet ve projelerin zaman planlaması aşağıdaki Tablo'da yer almaktadır:

Proje / Faaliyet	2020		2021		2022	
	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay
Teknolojik ve sosyal girişimcilik alanlarında mevcut durum/ihtiyaç analizi ve yol haritalarının hazırlanması	X					
Sosyal girişimcilik alanında farkındalık artırma faaliyetleri (eğitim, panel, çalıştay, zirve etkinlikleri)	X	X	X		X	
İşletmelerin sosyal işletme, adil ticaret, etik ticaret, sosyal sorumluluk, yeşil pazarlama gibi konularda farkındalığının		X	X	X		

artırılması (Dünya Adil Ticaret Örgütü gibi uluslararası örgütlerin katılım sağladığı paneller, birebir görüşmeler vb.)						
Sosyal kooperatif alanında farkındalık artırma ve eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi	X	X	X			
Girişimcilik Merkezleri ve diğer paydaşlarla işbirliği halinde uygulanacak teknolojik ve sosyal girişimcilik faaliyetleri (atölye çalışmaları, startup weekend, bootcamp, hackathon etkinlikleri)	X	X		X		X
Mentör havuzunun oluşturulması ve güncellenmesi	X	X	X		X	
Mentörlerin kapasitelerini artırmaya yönelik eğitimlerin düzenlenmesi (iş fikri geliştirme, pazar ve rekabet analizi, uygulama geliştirme, kodlama, karar verme yöntemleri, finansal okuryazarlık, girişim hukuku ve fikri mülkiyet hakları vb.)	X	X		X		X
Değerleme yöntemleri ile ilgili kurumsal kapasitenin geliştirilmesi (Startup Metrikleri ve Analitiği Eğitimi, Startup Değerleme Yöntemleri Eğitimi)		X	X	x	X	x
Bölgedeki startup'lara yönelik metrikler belirlenmesi ve takip faaliyetleri		X	X	x	X	X
Pazar doğrulama ve ürün oluşturma aşaması tamamlanan ölçeklenebilir girişimcilerin yatırımcı sunumlarının hazırlanması		X	X		X	
Girişimci-yatırımcı buluşmalarının sağlanması (demo day, birebir görüşmeler vb.)		X		X		X
Melek yatırımcılık ve girişim sermayesi alanlarında farkındalık artırmaya yönelik Girişimcilik Zirvesi gibi faaliyetler	X	X				
Melek yatırım ağının kurulumuna yönelik çalışmaların yapılması			x	x	x	x
Sanayicilere yönelik melek yatırımcılık, girişim değerlendirme, melek yatırım lisansı gibi konularda eğitim ve danışmanlıkların verilmesi		X	X	X		
Bölgedeki paydaşlarla işbirliği halinde bölgesel girişim sermayesi fonunun kurulmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi		X	X	X	X	
Girişimcilere yönelik alternatif bir destek mekanizmasının geliştirilmesi ve uygulanması		X	X	x	X	x
Lise ve ortaokullardaki öğretmenlere yönelik girişimcilik eğitici eğitimleri düzenlenmesi	X	X		X		

Öğrencileri girişimcilğe teşvik edici ulusal ölçekte yarışmaların düzenlenmesi	X		X		X	
Çukurova girişimcilik ekosistemi paydaş veri tabanının oluşturulması	X					
Türkiye Sosyal Girişimcilik Ağı, ASHOKA ve benzer ağ çalışmalarına üye olunması	X	X	X	X	X	X
“Türkiye’de Mülteciler ve Ev Sahibi Topluma Yönelik Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum Projesi”	X	X	X	X		
“Kalkınmaya Duyarlı Göç Yönetimi Politikalarının Uygulanmasına Destek Projesi”	X	X	X	X		
“Sürdürülebilir Sosyo-ekonomik Entegrasyonun Sağlanması için Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi”	x	x	x	x		
Girişimcilikle ilgili mevcut AB projelerinin tamamlanması	X	X				
Teknik Destek Programı	X	X	X	X	X	X
Fizibilite Desteği	X	x	X	x	X	x
CMDP Desteği	x					
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Düzenlenen Toplantılar	X	X	X	X	X	X
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Hazırlanan Raporlar	X	X	X	X	X	X

f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

Sonuç Odaklı Programın uygulama sürecindeki kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonunun sağlanmasından Planlama ve Programlama Birimi (PPB) sorumludur. PPB, SOP kapsamında kurulacak ve düzenli olarak toplanacak SOP Yürütme Kurulu’nun sekretaryasını yürütecektir. Ajans Genel Sekreteri ve PUB Birim Başkanı SOP Yürütme Kurulu’nun Ajansı temsilen doğal üyeleridir. Bunların dışında, kurumları temsilen Çukurova ve Mersin Üniversiteleri ile her iki ildeki girişimcilik merkezleri ve odalardan birer temsilci SOP Yürütme Kurulu’nun diğer üyelerini oluşturur. Talep gelmesi ve SOP Yürütme Kurulu’nun onaylaması durumunda Kurul’a yeni üyeler alınabilir.

g. İzleme ve Değerlendirme

Program kapsamında yer alan bileşenlere ilişkin ilerlemeler, SOP Yürütme Kurulu’nun her altı ayda bir gerçekleştirilen toplantılarında ele alınır ve aynı zamanda Kurul toplantısı akabindeki ilk Ajans Yönetim

Kurulu toplantısında Yönetim Kurulu üyeleriyle paylaşılır. Ajans kendi içinde SOP kapsamındaki faaliyet ve süreçleri takip etmek için çalışma grupları oluşturabilir. SOP Yürütme Kurulu'nun gerekli bulması halinde SOP kapsamında işbirliği yapılan kurum ve kuruluşlar da SOP Yürütme Kurulu toplantılarına katılabilir ve faaliyet ve projelere ilişkin fikirlerini sunabilirler.

Program kapsamında üçer aylık dönemlerde ilgili tüm birim ve YDO'ların katılımıyla Ajans içi koordinasyon toplantıları gerçekleştirilir. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek alt programların, güdümlü projelerin ve diğer desteklerin uygulamasından Proje Uygulama Birimi (PUB), izleme ve değerlendirmesinden İzleme ve Değerlendirme Birimi (İDB) sorumludur. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izleme ve değerlendirmesi, faaliyetin türüne göre ilgili birim tarafından gerçekleştirilir. Bu izleme ve değerlendirmelere ilişkin bilgilendirme ve paylaşımlar Ajans içi koordinasyon toplantılarında yapılır. SOP Yürütme Kurulu toplantılarında da izleme ve değerlendirme sürecine ilişkin genel bilgilendirme Yürütme Kurulu üyeleriyle paylaşılır. SOP kapsamında varsa diğer kurumlar tarafından gerçekleştirilecek faaliyetlerin izlemesi de faaliyetle ilişkili Ajans birimi tarafından gerçekleştirilir.

SOP'lara ilişkin raporlama Ajans Ara Raporu ile Ajans Yıllık Faaliyet Raporu kapsamında ilgili birimler tarafından yapılır. Bu raporların ve dönem içi ve sonundaki SOP İlerleme ve Kapanış Raporu'nun hazırlanmasında koordinasyon görevi Ajans faaliyet raporlarında olduğu gibi PPB'ye aittir.

Program kapsamında belirlenen faaliyetlere ilişkin bütçe bilgileri aşağıda yer almaktadır:

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süre	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz, Programlama	Teknolojik ve sosyal girişimcilik alanlarında mevcut durum/ihtiyaç analizi ve yol haritalarının hazırlanması	PPB	01.01.2020 01.06.2020	120.000
	Girişimcilere yönelik alternatif bir destek mekanizmasının geliştirilmesi ve uygulanması	PPB, PUB, İDB	01.01.2020 31.12.2020	
İşbirliği ve Koordinasyon	Girişimcilik Merkezleri ve diğer paydaşlarla işbirliği halinde uygulanacak teknolojik ve sosyal girişimcilik faaliyetleri (atölye çalışmaları, startup weekend, bootcamp, hackathon etkinlikleri)	PPB, MYDO	01.01.2020 31.12.2020	500.000
	Bölgedeki girişimcilere yönelik metrikler belirlenmesi ve takip faaliyetleri	PPB	01.01.2020 31.12.2020	100.000
	Pazar doğrulama ve ürün oluşturma aşaması tamamlanan ölçeklenebilir girişimcilerin yatırımcı sunumlarının hazırlanması	PPB	01.06.2020 31.12.2020	50.000

	Girişimci-yatırımcı buluşmalarının sağlanması (demo day, birebir görüşmeler vb.)	PPB	01.06.2020 31.12.2020	200.000
	Melek yatırımcılık ve girişim sermayesi alanlarında farkındalık artırmaya yönelik Girişimcilik Zirvesi gibi faaliyetler	PPB	01.01.2020 31.12.2020	200.000
	Sanayicilere yönelik melek yatırımcılık, girişim değerlendirme, melek yatırım lisansı gibi konularda eğitimlerin verilmesi	PPB	01.06.2020 31.12.2020	100.000
	Türkiye Sosyal Girişimcilik Ağı ve benzer ağ çalışmalarına aktif katılım sağlanması	PPB	01.01.2020 31.12.2020	20.000
	Bölgedeki paydaşlarla işbirliği halinde bölgesel girişim sermayesi fonunun kurulmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi	PPB	01.06.2020 31.12.2020	20.000
	Çukurova girişimcilik ekosistemi paydaş veri tabanının oluşturulması	PPB	01.01.2020 01.06.2020	50.000
	Öğrencileri girişimciliğe teşvik edici ulusal ölçekte yarışmaların düzenlenmesi	PPB	01.01.2020 01.06.2020	250.000
Kapasite Geliştirme	Sosyal girişimcilik alanında farkındalık artırma faaliyetleri (eğitim, panel, çalıştay, zirve etkinlikleri)	PPB	01.01.2020 31.12.2020	500.000
	İşletmelerin sosyal işletme, adil ticaret, etik ticaret, sosyal sorumluluk, yeşil pazarlama gibi konularda farkındalığının artırılması (Dünya Adil Ticaret Örgütü gibi uluslararası örgütlerin katılım sağladığı paneller, birebir görüşmeler vb.)	PPB	01.06.2020 31.12.2020	200.000
	Sosyal kooperatif alanında eğitim ve farkındalık artırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi	PPB	01.01.2020 31.12.2020	60.000
	Mentör havuzunun oluşturulması	PPB	01.01.2020 31.12.2020	50.000
	Mentörlerin kapasitelerini artırmaya yönelik eğitimlerin düzenlenmesi (iş fikri geliştirme, pazar ve rekabet analizi, uygulama geliştirme, kodlama, karar verme yöntemleri, finansal okuryazarlık, girişim hukuku ve fikri mülkiyet hakları vb.)	PPB	01.01.2020 31.12.2020	100.000
	Değerleme yöntemleri ile ilgili kurumsal kapasitenin geliştirilmesi (Startup Metrikleri ve Analitiği Eğitimi, Startup Değerleme Yöntemleri Eğitimi vb.)	PPB	01.01.2020 31.12.2020	130.000
	Gençlerin girişimcilik kültürüyle erken yaşlarda buluşturulması için lise ve ortaokullardaki öğretmenlere yönelik girişimcilik eğitici eğitimleri düzenlenmesi	PPB	01.06.2020 31.12.2020	50.000
Ajans Destekleri	2020 Yılı Teknik Destek Programı	PPB, PUB, İDB	01.01.2020 31.12.2020	250.000
	2020 Yılı Fizibilite Desteği	PPB, PUB, İDB	01.01.2020 31.12.2020	500.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	Devam Eden CMDP Projeleri	PPB, PUB, İDB	01.01.2020 31.12.2020	2.500.000

	“Türkiye’de Mülteciler ve Ev Sahibi Topluma Yönelik Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum Projesi”	PPB, PUB, İDB	01.01.2020 31.12.2020	-
	“Kalkınmaya Duyarlı Göç Yönetimi Politikalarının Uygulanmasına Destek Projesi”	PPB, PUB, İDB	01.01.2020 31.12.2020	-
	“Sürdürülebilir Sosyo-ekonomik Entegrasyonun Sağlanması için Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi”	PPB, PUB, İDB	01.01.2020 31.12.2020	-
	Girişimcilikle ilgili mevcut AB projelerinin tamamlanması	PUB, İDB	01.01.2020 31.12.2020	-
SOP İzleme ve Değerlendirme	SOP Yürütme Kurulu Toplantıları	Tüm Birimler	01.03.2020 31.12.2020	-
Toplam				5.950.000

2.3 Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı (TURİZM SOP)

a. Amaç

Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programının genel amacı, destinasyon odaklı yaklaşım çerçevesinde Çukurova Bölgesi’nde turizmin geliştirilerek turizmden elde edilen katma değer artırılmasıdır. Programın özel amaçları ise:

1. Bölgede öncelikli destinasyonların belirlenmesi,
2. Tespit edilen destinasyonların etkin bir şekilde tanıtım ve pazarlamasının yapılması,
3. Bölgeye gelen turist sayısının artırılmasıdır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı, Onbirinci Kalkınma Planı ve Çukurova Bölge Planı’nın hedef ve öncelikleri ile uyumlu olarak oluşturulmuştur. Onbirinci Kalkınma Planı’nda turizmin ulusal düzeyde geliştirilmesine yönelik olarak “Değişen tüketici eğilimleri ile teknolojik gelişmeler doğrultusunda turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, sezon süresinin uzatılması, hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve daha fazla harcama eğilimi olan ziyaretçinin ülkemize çekilmesi ile konaklama süresi ve konaklama dışı harcamaların artırılması, her bir destinasyon özelinde ve odaklı anlayış çerçevesinde

sektörde dönüşümün gerçekleştirilmesi ve koruma-kullanma dengesi gözetilerek ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlanması temel amaçtır” ifadesi yer almaktadır. Yine plan dahilinde, turizmin ülke sathında geliştirilmesine yönelik olarak destinasyon pazarlama faaliyetlerinin önemine vurgu yapmak amacıyla “Küresel pazarda önemli bir ekonomik güç haline gelen turizm sektöründe rekabet; ülke boyutundan destinasyon, hatta kent boyutuna taşınmıştır. Dolayısıyla turizm endüstrisinde dikkate değer başarılar elde etmenin yolu, ürün ya da işletmeler için geliştirilen pazarlama stratejilerinin turizmde destinasyon pazarlama faaliyetlerine uyarlanmasından geçmektedir.” İfadeleri kullanılmıştır.

2014 – 2023 Bölge Planı’nda da bölgenin “Uluslararası Çekim Merkezi ve Üretim Üssü Olmak” stratejisi doğrultusunda turizmin önemli bir alan olduğunun altı çizilmiş ve bir öncelik alanı olarak “bölgenin turizm potansiyelini harekete geçirmek” başlığı ortaya konulmuştur. Bu öncelik alanı doğrultusunda; Kalkınma Planları, Türkiye Turizm Stratejisi ve Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi ile uyumlu olarak turizmde altyapının güçlendirilmesi, turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, turizmde hizmet kalitesinin artırılması ve turizmde tanıtım ve işbirliği faaliyetlerinin geliştirilmesi gibi konular ana tedbir alanları olarak tanımlanmıştır.

Onbirinci Kalkınma Planı ile 2014–2023 Çukurova Bölge Planı’nın işaret ettiği vizyon ve stratejiler doğrultusunda hazırlanan 2019 yılı Turizm Sonuç Odaklı Programı kapsamında Ajans koordinasyonu ve bölge paydaşlarının katılımıyla iki önemli çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalardan ilki olan **“TR62 Bölgesi Turizm Destinasyon Stratejisi Geliştirme Çalışması”** kapsamında Adana ve Mersin illerinde turizmde öncelikli tür ve destinasyonların tespiti, bu destinasyonlara yönelik hedef pazarların belirlenmesi ve bu destinasyonların geliştirilerek daha fazla katma değer sağlanması amacıyla ihtiyaç duyulan temel strateji çerçevesinin oluşturulması gibi çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında bölgede potansiyel arz ettiği düşünülen her bir turizm türünde, konunun uzmanları tarafından turizm değerleri yerinde incelenmiş; bütün bu turistik değerler için geliştirilmesi gereken noktalar tespit edilmiş; bu değerlerin turizm potansiyeli ve uygulama kolaylıkları göz önünde bulundurularak belirli bir sistematik çerçevesinde öncelikli turizm türleri ve parlamaya müsait turizm değerleri saptanmış; nihayetinde ise bu öğelerin türleri ve mekânsal bağlantıları düşünülerek ana destinasyonlar ortaya konulmuştur.

Yine Onbirinci Kalkınma Planı ve Bölge Planı’nın ortaya koyduğu stratejik bakış açısı dâhilinde ve 2019 yılı Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında **“Adana ve Mersin Turizm Destinasyon Pazarlama Planları”** çalışması gerçekleştirilmekte olup çalışmada son aşamaya gelinmiştir. Bir önceki

çalışmada ortaya çıkan öncelikli turizm türleri ve destinasyonların en etkin şekilde hangi yöntemlerle ve nasıl bir plan dâhilinde tanıtılması gerektiği, bu çalışma kapsamında belirlenmektedir. Turizmdeki güncel gelişmeler ışığında özellikle döviz kurundaki yükselme neticesinde iç pazardaki turistlerin yerli destinasyonları tercih etmesi ve son yıllarda kitlesel turizmin yerine deneyim turizmi yaklaşımıyla bireysel hareket eden turistlerin alması gibi sebepler; destinasyon pazarlaması noktasında konvansiyonel yöntemlerin yerine dijital pazarlama yöntemlerinin uygulanmasını zaruri kılmaktadır. “Adana ve Mersin Turizm Destinasyon Planı” çalışması da bu gerekçelerden hareketle, 3 yıllık bir Sonuç Odaklı Programa hizmet edecek şekilde somut hedef ve sonuç göstergeleri de ortaya koyarak, ağırlıklı olarak deneyim turizmi ve bireysel hareket eden turisti hedefleyen, destinasyon pazarlaması noktasında ise daha çok dijital pazarlama yöntemlerini uygulamaya ağırlık veren bir yapıdadır.

Gerek üst ölçekli planların turizmde rekabetçilik düzeyinin artırılması için ortaya koyduğu destinasyon yönetimi ve destinasyon odaklı pazarlama anlayışı, gerekse Ajans koordinasyonunda bölge paydaşlarıyla birlikte 2019 yılında destinasyon yönetimi ve destinasyon pazarlaması konularında yapılan çalışmalar, önümüzdeki 3 yıllık süreçte “Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı” için hem gerekçe hem de temel teşkil etmektedir.

Çukurova Bölgesini oluşturan Adana ve Mersin güçlü turizm potansiyeline sahip illerimizdir. Ancak, bugüne kadar turizm potansiyellerini yeterince harekete geçirememişlerdir. Adana; binlerce yıllık tarihi geçmişi, bu geçmişten günümüze kalan sayısız tarihi eserleri, kültür ve sanat birikimi, gastronomik değerleri, festivalleri ve doğal güzellikleri ile turizm potansiyeli ve çeşitliliği açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Mersin ise medeniyetlere beşiklik etmiş tarihi birikimi, 321 km uzunluğundaki sahil şeridi, farklı birçok türde sunduğu fırsatlar sayesinde sahip olduğu turizm çeşitliliği, uygun iklim koşulları, gastronomik ve yöresel değerleri, festivalleri, koyları ve yaylaları ile Türkiye’de turizm çeşitliliğinin en yüksek ve sezonun en uzun olabileceği iller arasındadır. Yine; Adana’da turizm alanı olarak ilan edilmiş bir Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi (KTKGB) (Karataş-Yumurtalık) ve bir Turizm Merkezi (Yumurtalık) bulunmaktadır. Mersin’de ise 8 tane KTKGB (Tarsus-Kazanlı, Tarsus Gülek-Karboğazı, Silifke Narlıkuyu-Akyar, Taşucu-Boğsak, Kargıcak, Ovacık, Gülnar-Ortaburun, Anamur-Melleç) bulunmaktadır.

Bölgenin turizm altyapısının geliştirilmesi ve etkin tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yürütülmesi halinde bölgedeki turizm potansiyelinin harekete geçmesi, illerimize gelen turist sayısı ile turizm gelirinin artması ve yukarıda zikredilen turizm alanlarına önemli yatırımların çekilmesi mümkündür. Bu durum, bölge ekonomisinde sektörün payının artmasına ve yeni istihdam olanakları sağlanmasına vesile

olacaktır. Bu sebeple; 2019 yılında ortaya konan strateji ve planlama çalışmalarını da temel alarak, sektörü harekete geçirecek altyapı eksikliklerini gidermeye ve bölgenin kültür ve turizm değerlerinin etkin bir biçimde tanıtımına yönelik olarak “Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı” oluşturulmuştur.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde 2020 yılında yapılacak olan faaliyetler kapsamında belirlenen çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Bileşenler	Ölçüm Birimi	Çıktı Hedefi	Doğrulama Kaynağı
TR62 Bölgesi Turizm Destinasyon Stratejisi Geliştirme Çalışmasında öne çıkan alt destinasyonlarda strateji ve eylem planları oluşturulması	Araştırma, Analiz, Programlama	Adet	6 eylem planı	Ajans Faaliyet Raporu
TR62 Bölgesi Turizm Destinasyon Stratejisi Geliştirme Çalışmasında bölgede öne çıkan gastronomi turizmi için Mersin – Tarsus – Adana’yı temel alan bir gastronomi stratejisi oluşturulması		Adet	1 strateji belgesi	Ajans Faaliyet Raporu
Turizm pazarlama stratejisi çalışmasının tamamlanması		Adet	1 strateji belgesi	Ajans Faaliyet Raporu
Turizm fizibilite ve ön fizibilite çalışmalarının tamamlanması		Adet	3 fizibilite/önfizibilite	Ajans Faaliyet Raporu
Öncelikli destinasyonlarda öne çıkan turistik öğelerin yenilikçi yöntemlerle geliştirilmesine yönelik konsept projeler/yatırım modelleri oluşturulması		Adet	2 proje/model	Ajans Faaliyet Raporu
Bölgesel Turizm Zirvesi düzenlenmesi	Kapasite Geliştirme	Adet	1 zirve	Ajans Faaliyet Raporu
İşletmelerin ve kurumların kapasitelerini geliştirmeye yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetleri		Adet	2 eğitim programı	Ajans Faaliyet Raporu
Adana Lezzet Festivali ve Mersin Narenciye Festivali’nin ilgili paydaşlarla birlikte düzenlenmesi		Adet ve Katılımcı Sayısı	2 festival, 700.000 ziyaretçi	Ajans Faaliyet Raporu
Blogger, influencer ve tur operatörlerine yönelik fam tripler düzenlenmesi		Adet, Kişi Sayısı ve Erişim	4 organizasyon, 45 katılımcı, 4 milyon erişim	Ajans Faaliyet Raporu

Adana Başka ve Eşsiz Mersin websiteleri ve sosyal medya hesapları için içerik üretimine devam edilmesi, websitesi ve sosyal medya hesapları için takipçi ve erişim sayılarının artırılması	Tanıtım ve Yatırım Destek	Giriş adeti ve Erişim	Web sitesi için senelik 75.000 giriş; Sosyal Medya Hesapları için 3 milyon erişim	Ajans Faaliyet Raporu
İç Pazar için hedef konumdaki İstanbul'da Modyo TV yayınları gerçekleştirilmesi		Adet	4 Modyo TV yayını	Ajans Faaliyet Raporu
Turizmde seyahat fikri edinilen web sitelerin için (seyahat bloglar, neredekal, hürriyet seyahat, atlas dergisi, etkinlik siteleri vb.) banner reklamlar oluşturulması		Gösterim Sayısı	60 milyon gösterim	Ajans Faaliyet Raporu
Turizm Altyapısının Geliştirilmesi MDP	Ajans Destekleri	Adet	1 MDP	Ajans Faaliyet Raporu
Yeni Gündümlü Proje Desteği		Adet	2 GP	Ajans Faaliyet Raporu
Tamamlanan Teknik Destek Projesi		Adet	5 TD	Ajans Faaliyet Raporu
Tamamlanan CMDP Projesi	Diğer Proje ve Faaliyetler	Adet	1 CMDP	Ajans Faaliyet Raporu
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Düzenlenen Toplantılar	İzleme ve Değerlendirme	Adet	2 toplantı	Toplantı Tutanakları
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Hazırlanan Raporlar	İzleme ve Değerlendirme	Adet	2 rapor	SOP Yönetim Planı Raporları

Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2020 yılında yapılacak olan faaliyetler sonunda ulaşılması hedeflenen sonuçlar aşağıda ifade edilmektedir:

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Gelen turist sayısındaki yıllık artış miktarı (yıllık ortalama eğilimlerden arındırılmış)	Kişi	150.000	TÜİK ve İl Kültür Turizm Müdürlüğü Verileri
1	Bir önceki seneye göre müze ve öğrenim yerlerindeki ziyaretçi sayısındaki artış (yıllık ortalama eğilimlerden arındırılmış)	Kişi	100.000	İl Kültür Turizm Müdürlüğü Verileri

d. Proje ve Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

TR62 Bölgesi Turizm Destinasyon Stratejisi Geliştirme Çalışmasında Öne Çıkan Alt Destinasyonlarda Strateji ve Eylem Planları Oluşturulması:

2019 yılında tamamlanan TR62 Bölgesi Turizm Destinasyon Stratejisi çalışması kapsamında Adana ve Mersin illerinde öne çıkan turizm türleri, cazibe merkezleri ve alt destinasyonlar saptanmıştır. Bu tür ve destinasyonların hedef pazarları tespit edilmiş ve öne çıkan tür ve destinasyonlarda öncelikli yapılması gerekenlere yönelik bir strateji çerçevesi çıkarılmıştır. Ancak, her bir alt destinasyonda bölgeye çekilecek turist sayısını artırmak ve turizmden elde edilen katma değeri artırmak için gerekli olan strateji, eylem ve sorumlu kurumlar tanımlanmamıştır.

Hem destinasyon bazlı stratejileri ve kurumların yapması gerekenleri tespit etmek, hem de bundan önceki yıllarda yapılan strateji ve planların benimsenmesi amacıyla böyle bir çalışma gerçekleştirilecektir. Pozantı-Karaisalı, Kozan, Yumurtalık-Karataş, Anamur-Bozyazı-Aydıncık, Silifke-Erdemli, Tarsus-Çamlıyayla alt destinasyonları ile gastronomi gibi turizm türlerinde gerçekleştirilmesi öngörülen çalışma kapsamında bölgede çalıştay ve bilgilendirme toplantıları yapılacak; bu sayede alt destinasyonların geliştirilmesi için atılması gereken adımlar daha detaylı ortaya konulmaya çalışılacaktır. Ajans uzmanlarınca yapılacak bu çalışmaların akabinde elde edilen bulgular raporlanacaktır.

TR62 Bölgesi Gastronomi Stratejisi Çalışması:

Mekânsal olarak Adana ve Tarsus öncelikli olmak Çukurova Bölgesi gastronomik değerleriyle ulusal hatta uluslararası düzeyde öne çıkmaktadır. Kebap başta olmak üzere şırdan, mumbar, analı-kızılı, yüksük çorbası, bici bici, humus, fındık lahmacun, şalgam, karsambaç gibi bölgeye özgü onlarca yöresel lezzet bulunmaktadır. Bu lezzetlerin tanıtımı, daha fazla katma değer sağlanması ve sürdürülebilir şekilde gelecek nesillere aktarımı amacıyla Ajansın da yürütücüleri arasında yer aldığı Adana Lezzet Festivali, Mersin Narenciye Festivali gibi etkinlikler düzenlenmekte; birçok ürünün coğrafi işareti alınmaktadır. Ayrıca; 2019 yılı içerisinde Adana'nın gastronomi alanında yaratıcı şehirler ağına başvurusu gerçekleştirilmiş olup bu alanda birçok standardın geliştirileceği ve faaliyetin gerçekleştirileceği taahhüt edilmiştir. Yine; TR62 Bölgesi Destinasyon Stratejisi Geliştirme Çalışması kapsamında öne çıkan destinasyonlardan biri de Adana-Tarsus-Mersin Gastronomi ve Kültür Turizmi Destinasyonu olarak tanımlanmıştır. Türkiye Turizm Stratejisi'nde de Mersin'den Mardin'e kadar olan illerin gastronomi turizmi aksında yer aldığı ifade edilmektedir. Üst ölçekli dokümanlar ve yapılan faaliyetler ışığında bölge turizmi açısından önem arz eden gastronomi turizmde yapılan çalışmaların sistematik hale getirilip, stratejik bir bakış açısıyla yürütülmesi amacıyla bölgesel düzeyde bir

gastronomi stratejisi dokümanına ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmanın 2020 yılı başında tamamlanması planlanmaktadır.

Öncelikli Turistik Öğelerin Geliştirilmesine Yönelik Konsept Projeler/Yatırım Modelleri Geliştirilmesi:

“TR62 Bölgesi Turizm Destinasyon Stratejisi Geliştirme Çalışması” kapsamında belirlenen öncelikli destinasyonlarda öne çıkan turistik öğe ve ürünlere yönelik yenilikçi konsept proje ve yatırım modellerinin geliştirilmesi planlanmaktadır. Mimari projeleri ile birlikte kaynak ihtiyaçları ortaya konulacak konsept projelerin ilerleyen dönemlerde farklı fon kaynaklarından yararlanılarak ya da özel sektör eliyle hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Bu çerçevede halihazırda öne çıkan turizm ürün ve alt destinasyonlarından Mersin Astım ve Aynalıgöl Mağaraları için ihtiyaç tespiti ile yatırım model ve maliyetini de içerecek şekilde fizibilite/ön fizibilite çalışmaları gerçekleştirilecektir.

ii. İşbirliği ve Koordinasyon

Bölgesel Turizm Zirvesi:

2019 yılı Turizm Sonuç Odaklı Programı kapsamında Çukurova Kalkınma Ajansı koordinasyonunda bölgede birçok çalışma yürütülmüştür. Bölgesel Destinasyon Yönetimi için strateji çerçevesi oluşturulmuş, akabinde bölgesel pazarlama planları ortaya konulmuştur. Turizmde dijital pazarlama kanallarının geliştirilmesi amacıyla “Adana Başka” ve “Eşsiz Mersin” web siteleri ve sosyal medya hesapları oluşturulmuş, bu hesaplar için fotoğraf ve video başta olmak üzere içerik üretilmiştir. Adana Lezzet Festivali ve Mersin Narenciye Festivali’nin yürütücü kurumları arasında yer alınmış; özellikle festivallerin tanıtım, sosyal medya ve fam trip organizasyonlarında aktif rol alınmıştır. Gerçekleştirilen tüm bu çalışmaların lansmanının yapılması ve bölgenin turizm gündeminin oluşturulması amacıyla 2020 yılının ilk yarısında ulusal düzeyde turizm paydaşlarının katılımıyla “Bölgesel Turizm Zirvesi” organizasyonunun gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

iii. Kapasite Geliştirme

Bölgenin turizm sektöründeki potansiyelinin harekete geçirilmesi için strateji oluşturma, ağ oluşturma ve tanıtım faaliyetlerinin yanı sıra kapasite geliştirme çalışmalarının da yürütülmesi gerekmektedir. Adana için festival ve etkinlik dönemlerinde, Mersin’de ise yaz aylarında özellikle deniz turizmi amacıyla yoğun bir talep yaşanmaktadır. Bu taleplerin karşılanması noktasında işletmelerin kurumsal kapasitelerindeki eksikliklerden dolayı bazen müşteri memnuniyeti karşılanamamaktadır. İşletme ve tesislerin hizmet kalitelerinin artırılması ve benzer bölgelere göre rekabetçilik düzeylerinin yükseltilmesi amacıyla Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TURSAB), Çukurova Turistik Otelciler Birliği (ÇUKTOB), Esnaf Sanatkarlar Odası Birlikleri ve Ticaret Sanayi Odaları işbirliği içerisinde işletme ve tesislerin kurumsal kapasitelerini geliştirmeye yönelik Adana ve Mersin’de birer tane olmak üzere

eğitim ve danışmanlık programı yürütülecektir. Bu amaca yönelik olarak Teknik Destek Programının da kullanılması öngörülmektedir.

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

Tanıtım ve Destinasyon Pazarlama Faaliyetleri:

Bölgeye gelen turist sayısını artırmak ve sektörden daha fazla katma değer elde etmek için öncelikli destinasyonların daha etkin tanıtılması bu sonuç odaklı programın özel amaçları arasında yer almaktadır. Etkin bir tanıtım yapılabilmesi için, tanıtım faaliyetlerinin ve bu faaliyetler sonucunda elde edilecek hedeflerin belirli bir sistematik içerisinde saptandığı bir pazarlama planına duyulan ihtiyaçtan hareketle 2019 yılında “TR62 Bölgesi Turizm Destinasyon Pazarlama Planı” oluşturulma çalışmalarına başlanmış; çalışmanın son safhalarına gelinmiştir. 3 yıllık SOP kapsamında tanıtım ve destinasyon pazarlama hususunda gerçekleştirilecek faaliyetler, bu plan dahilinde ortaya konulan gösterge ve hedeflerle uyumlu şekilde belirlenmiştir.

Son dönemde kitlesel turizmin yerini özellikle deneyim turizmi amaçlı bireysel hareket eden turistlerin almış olması nedeniyle destinasyon pazarlaması noktasında konvansiyonel yöntemlerin yerine, daha çok dijital pazarlama yöntemleri uygulanmaktadır. Bu sebeple; Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2020 yılında yapılacak tanıtım faaliyetlerinde daha çok dijital pazarlama araçlarından yararlanılacaktır.

Turizme yönelik olarak bölgenin kültürel ve turistik değerlerinin daha iyi tanıtımı için “Eşsiz Mersin” ve “Adana Başka” web siteleri ve sosyal medya hesapları 2019 yılında aktif hale getirilmiştir. Web siteleri ve sosyal medya hesaplarının içerikleri oluşturulmuş; sosyal medya hesaplarının medya planları hazırlanmıştır. Web sitesi ve sosyal medya hesaplarının medya planları dâhilinde 2020 yılında aktif bir şekilde kullanıcıya içerik sunması; erişim, etkileşim ve takip sayılarının hazırlanacak Pazarlama Planı hedefleri çerçevesinde artırılması planlanmaktadır. Bu sayede; bölgenin turizm değerlerine yönelik ulusal düzeyde farkındalık sağlanmasına ve bu değerlerle ilgili kaliteli içerik sunulmasına katkıda bulunmuş olunacaktır.

Deneyim turizminin arttığı günümüzde artık kitlesel pazarlama araçlarından çok sosyal medya fenomenleri, blogger ve influencerların deneyimlerini paylaştıkları dijital platformlar, seyahat tercihlerin belirleme noktasında daha fazla etkiye sahiptir. Bu sebeple; seyahat ve gastronomi alanında ulusal ve uluslararası düzeyde öne çıkan blogger ve influencerların bölgede ağırlanmaları planlanmaktadır. Bununla birlikte, halen etkisi azalarak da olsa devam eden acenta ve tur operatörlerine yönelik fam trip ve info gezileri de düzenlenecektir. Turizmde pazarlama yöntemlerini

çeşitlendirmek ve daha fazla kişiye ulaşabilmek adına hedef segment olan metropol şehirlerdeki beyaz yakalı kitleye ulaşmak için İstanbul'daki otobüs, metro, metrobüs, tren ve vapurlarda bulunan ve günde takribi 3.5 milyon kişiye erişen Modyo TV gibi mecralarda bölgenin turizm değerlerinin tanıtımına yönelik video içerikleri yayınlanacaktır.

Yine pazarlama yöntemlerini çeşitlendirerek daha fazla kişiye ulaşmak amacıyla potansiyel ziyaretçilerin turistik ziyaretleri için fikir edindikleri web sitelerine (seyahat blogları, Neredekal, Hürriyet Seyahat, Atlas Dergisi, Etkinlik Siteleri gibi) banner reklamlar verilmesi planlanmaktadır. Bu bannerlarda Adana ve Mersin illerindeki öne çıkan turistik öğeler ve düzenlenecek festival gibi etkinlikler tanıtılarak farkındalık yaratılmaya çalışılacak; akabinde potansiyel ziyaretçiler "Adana Başka" ve "Eşsiz Mersin" web sitelerine yönlendirilerek kendilerine doğru bilgiler sağlanıp bölgeyi ziyaret etmeleri teşvik edilecektir.

Adana ve Mersin son dönemde gerçekleştirilen uluslararası festivallerle adından sıkça söz ettirmektedir. Fikir aşamasından itibaren Ajansın bilfiil içinde bulunduğu ve bu sene 3'üncüsü düzenlenen Adana Lezzet Festivali, 2019 yılında 270.000 ziyaretçiyi ağırlamıştır. 2019 yılı Kasım ayında 7'incisi düzenlenecek olan, tekrardan düzenlenmesi noktasında Ajansın yoğun girişimleri bulunan, Uluslararası Narenciye Festivali'ne ise 400.000 kişinin katılımı beklenmektedir. Kent turizmi için önem arz eden bu etkinliklerin, ilgili tüm kurum ve kuruluşların işbirliğinde, 2020 yılında da düzenlenmesi planlanmaktadır. Ajans olarak bu etkinliklerde genel olarak "gastroshow"ların düzenlenmesi; "blogger", "influencer", sosyal medya yazarı ve şeflerin bölgede ağırlanarak bölgenin yerinde tanıtılması ve festivallerin dijital pazarlaması yöntemleriyle ulusal düzeyde tanıtılması gibi faaliyetler yürütülmektedir.

v. Ajans Destekleri

Teknik Destek

Turizm alanında hizmet kalitesinin artırılması, turizmde insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi gibi konularda bölgedeki işletmelerin kurumsal kapasiteleri artırılacaktır. Sonuç Odaklı Program kapsamında Teknik Destek için ayrılan kaynak 250.000 TL'dir.

Mali Destekler

Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı:

Bölgesel Turizm Destinasyon Stratejisi çalışması kapsamında Adana ve Mersin illerinde öne çıkan turizm türleri, cazibe merkezleri ve alt destinasyonlar saptanmış, destinasyonların hedef pazarları tespit edilmiş ve öne çıkan destinasyonlarda öncelikli yapılması gerekenlere yönelik bir strateji belgesi

ortaya konulmuştur. Bu strateji kapsamında eylemler ile sorumlu kurumların tanımlanması sonrasında tanımlanan destinasyonlarda gerekli altyapı yatırımlarının tamamlanabilmesi için bir mali destek programına ihtiyaç olduğu öngörülmektedir. Bu çerçevede 12.000.000 TL'lik bir kaynak bu türden altyapıların geliştirilmesi için tahsis edilmektedir.

Güdümlü Proje Desteği:

Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı uygulama süreci boyunca potansiyel başvuru sahipleri güdümlü destekleri hakkında bilgilendirilecek, turizmin geliştirilmesine yönelik güdümlü proje talepleri toplanarak, proje fikirleri olgunlaştırılacak ve gerekli durumlarda fizibilite çalışmalarının gerçekleştirilmesi sağlanacaktır. Program kapsamında 2020 yılında iki güdümlü projenin desteklenmesi öngörülmekte olup, bu iki proje için toplam 10.000.000 TL kaynak tahsis edilmiştir.

Fizibilite Desteği:

Bölge kalkınması ve rekabet gücü açısından turizm alanında önemli fırsatlardan yararlanmaya ve bölgenin turizm potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik projelerin fizibilite çalışmaları desteklenecektir. Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı kapsamında Fizibilite Desteği için ayrılan kaynak 500.000 TL'dir.

vi. Diğer Proje, Faaliyet ve Destekler

Program çerçevesinde yer alan bir destek mekanizması da Ajansın doğrudan finansman desteği dışında yer alan Cazibe Merkezleri Destekleme Programı (CMDP) kapsamında sağlanan desteklerdir. Ülke sathında daha dengeli bir yerleşme düzeninin sağlanması ve göçün kademeli olarak yönlendirilebilmesi amacıyla yürütülen "Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı"nın hedef alanları olan nispeten geri kalmış ve göç veren bölgelerde metropolleşme eğilimi taşıyan kentsel merkez niteliğindeki kentler arasında Adana ve Mersin de yer almaktadır. Kentlerin cazip hale getirilmesinde turizm önemli araçlardan biri olarak görülmektedir. Bu çerçevede yerel aktörlerce hazırlanacak kentsel turizm odaklı projelerin CMDP kapsamında değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Program kapsamında gerçekleştirilecek olan faaliyet ve projelerin zaman planlaması aşağıdaki Tablo'da yer almaktadır:

Proje / Faaliyet	2020		2021		2022	
	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay
TR62 Bölgesi Turizm Destinasyon Stratejisi Geliştirme Çalışmasında öne çıkan alt destinasyonlarda	X	x				

strateji ve eylem planları oluşturulması						
TR62 Bölgesi Turizm Destinasyon Stratejisi Geliştirme Çalışmasında bölgede öne çıkan gastronomi turizmi için Mersin – Tarsus – Adana’yı temel alan bir gastronomi stratejisi oluşturulması	X	x				
Turizm pazarlama stratejisi çalışmasının tamamlanması	X					
Turizm fizibilite ve ön fizibilite çalışmalarının tamamlanması	X					
Öncelikli destinasyonlarda öne çıkan turistik öğelerin yenilikçi yöntemlerle geliştirilmesine yönelik konsept projeler/yatırım modelleri oluşturulması	X	x	x	x	x	x
Bölgesel Turizm Zirvesinin düzenlenmesi	X					
İşletmelerin ve kurumların kapasitelerini geliştirmeye yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi	X	x		x		x
Adana Lezzet Festivali ve Mersin Narenciye Festivali’nin ilgili paydaşlarla birlikte düzenlenmesi		x		X		X
Blogger, influencer ve tur operatörlerine yönelik fam tripler düzenlenmesi		x		X		X
Adana Başka ve Eşsiz Mersin websiteleri ve sosyal medya hesapları için içerik üretimine devam edilmesi, websitesi ve sosyal medya hesapları için takipçi ve etkileşim sayılarının artırılması	X	x	X	X	X	x
İç Pazar için hedef konumdaki İstanbul’da Modyo TV yayınları gerçekleştirilmesi	X	x	X	X	X	x
Turizmde seyahat fikri edinilen web sitelerin için (seyahat bloglar, neredekal, hürriyet seyahat, atlas dergisi, etkinlik siteleri vb.) banner reklamlar oluşturulması	X	X	X	X	X	X
Turizm Altyapısının Geliştirilmesi MDP	X	X	X	X		
Yeni Gündümlü Proje Desteği	X	x	x	X	X	x
Tamamlanan Teknik Destek Projesi	X					
Tamamlanan CMDP Projesi	X					
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Düzenlenen Toplantılar	X	x	x	x	x	X
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Hazırlanan Raporlar	X	x	x	x	x	X

f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

Sonuç Odaklı Programın uygulama sürecindeki kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonunun sağlanmasından Adana ve Mersin Yatırım Destek Ofisleri sorumludur. Yatırım Destek Ofisleri, SOP kapsamında kurulacak ve düzenli olarak toplanacak SOP Yürütme Kurulu'nun sekretaryasını yürütecektir. Ajans Genel Sekreteri ile Adana ve Mersin Yatırım Destek Ofisi Koordinatörleri SOP Yürütme Kurulu'nun Ajansı temsilen doğal üyeleridir. Bunların dışında, kurumları temsilen Adana ve Mersin Büyükşehir Belediyeleri, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri, Mersin Turizm İşletmecileri Derneği (MERTİD), Çukurova Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği (ÇUKTOB) ve Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB)'nden birer temsilci SOP Yürütme Kurulu'nun diğer üyelerini oluşturur. Talep gelmesi ve SOP Yürütme Kurulu'nun onaylaması durumunda Kurul'a yeni üyeler alınabilir.

g. İzleme ve Değerlendirme

Program kapsamında yer alan bileşenlere ilişkin ilerlemeler, SOP Yürütme Kurulu'nun her altı ayda bir gerçekleştirilen toplantılarında ele alınır ve aynı zamanda Kurul toplantısı akabindeki ilk Ajans Yönetim Kurulu toplantısında Yönetim Kurulu üyeleriyle paylaşılır. Ajans kendi içinde SOP kapsamındaki faaliyet ve süreçleri takip etmek için çalışma grupları oluşturabilir. SOP Yürütme Kurulunun gerekli bulması halinde SOP kapsamında işbirliği yapılan kurum ve kuruluşlar da SOP Yürütme Kurulu toplantılarına katılabilir ve faaliyet ve projelere ilişkin fikirlerini sunabilirler.

Adana ve Mersin Yatırım Destek Ofisleri, üçer aylık dönemlerde ilgili tüm birimlerin katılımıyla Ajans içi koordinasyon toplantıları gerçekleştirir. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek alt programların, güdümlü projelerin ve diğer desteklerin uygulamasından Proje Uygulama Birimi (PUB), izleme ve değerlendirmesinden İzleme ve Değerlendirme Birimi (İDB) sorumludur. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izleme ve değerlendirmesi, faaliyetin türüne göre ilgili birim tarafından gerçekleştirilir. Bu izleme ve değerlendirmelere ilişkin bilgilendirme ve paylaşımlar Ajans içi koordinasyon toplantılarında yapılır. SOP Yürütme Kurulu toplantılarında da izleme ve değerlendirme sürecine ilişkin genel bilgilendirme Yürütme Kurulu üyeleriyle paylaşılır. SOP kapsamında varsa diğer kurumlar tarafından gerçekleştirilecek faaliyetlerin izlemesi de faaliyetle ilişkili Ajans birimi tarafından gerçekleştirilir.

SOP'lara ilişkin raporlama Ajans Ara Raporu ile Ajans Yıllık Faaliyet Raporu kapsamında ilgili birimler tarafından yapılır. Bu raporların ve dönem sonundaki SOP Kapanış Raporu'nun hazırlanmasında

koordinasyon görevi Adana ve Mersin Yatırım Destek Ofisleri'ne ait olup, PPB bu raporlama çalışmalarına destek sağlar.

Program kapsamında belirlenen faaliyetlere ilişkin bütçe bilgileri aşağıda yer almaktadır:

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süre	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz, Programlama	Destinasyon Yönetimi Pazarlama Stratejisi Çalışması TR62 Bölgesi Turizm Destinasyon Stratejisi Geliştirme Çalışmasında öne çıkan alt destinasyonlarda strateji ve eylem planları oluşturulması	AYDO, MYDO	01.01.2020-30.06.2020	1.200.000
	TR62 Bölgesi Turizm Destinasyon Stratejisi Geliştirme Çalışmasında bölgede öne çıkan gastronomi turizmi için Mersin – Tarsus – Adana'yı temel alan bir gastronomi stratejisi oluşturulması		01.01.2020-31.07.2020	
	Turizm pazarlama stratejisi çalışmasının tamamlanması		01.01.2020-30.04.2020	
	Turizm fizibilite ve ön fizibilite çalışmalarının tamamlanması		01.01.2020-30.06.2020	
	Öncelikli destinasyonlarda öne çıkan turistik öğelerin yenilikçi yöntemlerle geliştirilmesine yönelik konsept projeler/yatırım modelleri oluşturulması		01.01.2020-31.12.2020	
İşbirliği ve Koordinasyon	Bölgesel Turizm Zirvesi	AYDO, MYDO, DHB	01.01.2020-30.06.2020	150.000
Kapasite Oluşturma	İşletmelerin ve kurumların kapasitelerini geliştirmeye yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetleri	AYDO, MYDO, PUB	01.01.2020-31.12.2020	50.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Adana Başka ve Eşsiz Mersin websiteleri ve sosyal medya hesapları için içerik üretimine devam edilmesi, websitesi ve sosyal medya hesapları için takipçi ve etkileşim sayılarının artırılması	AYDO, MYDO	01.01.2020-31.12.2020	100.000
	İç Pazar için hedef konumdaki İstanbul'da Modyo TV yayınları yapılması		01.01.2020-31.12.2020	100.000
	Blogger, influencer ve tur operatörlerine yönelik fam tripler düzenlenmesi		01.01.2020-31.12.2020	200.000

	Turizmde seyahat fikri edinilen web sitelerin için (seyahat bloglar, neredekal, hürriyet seyahat, atlas dergisi, etkinlik siteleri vb.) banner reklamlar oluşturulması		01.01.2020-31.12.2020	100.000
	Adana Lezzet Festivali ve Mersin Narenciye Festivali'nin ilgili paydaşlarla birlikte düzenlenmesi		01.06.2020-30.11.2020	500.000
Ajans Destekleri	2020 Yılı Mali Destek Programı	PUB, İDB	01.01.2020-31.12.2020	12.000.000
	2020 Yılı GÜDÜMLÜ Proje Desteği	PUB, İDB	01.01.2020-31.12.2020	10.000.000
	2020 Yılı Teknik Destek Programı	PUB, İDB	01.01.2020-31.12.2020	250.000
	2020 Yılı Fizibilite Desteği	PUB, İDB	01.01.2020-31.12.2020	1.500.000
SOP İzleme Değerlendirme	SOP Yürütme Kurulu Toplantıları	Tüm Birimler	01.03.2020-31.12.2020	-
Toplam				26.150.000

3. KURUMSAL GELİŞİM

Ajansın Sonuç Odaklı Programlama sürecinde yaşadığı çalışmalar göz önüne alındığında, oluşturulan programların başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için kurumun ve mevcut insan kaynağının da bu dönüşüme hızlı ve doğru bir şekilde adapte olması gerekmektedir. Bu çerçevede SOP yaklaşımı kapsamında kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, farklı eğitim programları vasıtasıyla personel yetkinliğinin artırılması ve kurumsal iletişimin belirli bir strateji ile sürdürülebilir biçimde yönetimi öngörülmektedir.

a. Faaliyetler

Kurumsal Gelişim çerçevesinde 2020 yılında yapılacak olan faaliyetler kapsamında belirlenen çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Bileşenler	Ölçüm Birimi	Çıktı Hedefi	Doğrulama Kaynağı
Ajans Stratejik Planı	Araştırma, Analiz Programlama	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Personel başına alınan eğitim miktarı	Kapasite Geliştirme	Adam/Gün	10	Ajans Faaliyet Raporu

MDP İzleme Değerlendirme Çalışmaları kapsamındaki etki analizi	Diğer Faaliyetler	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Düzenlenen Toplantılar	İzleme ve Değerlendirme	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Hazırlanan Raporlar	İzleme ve Değerlendirme	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu

2020 yılında yapılacak olan faaliyetler sonunda ulaşılması hedeflenen sonuçlar ise aşağıda ifade edilmektedir:

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1,2,3	Çalışan memnuniyetindeki artış	%	30	Çalışan Memnuniyet Anketi
1,2,3	Dış paydaş memnuniyetindeki artış	%	30	Dış Paydaş Memnuniyet Anketi
3	Sosyal medya hesapları takip sayısındaki artış	%	30	Ajans Faaliyet Raporu

Kurumsal gelişim altında gerçekleştirilecek olan faaliyetler bileşenler itibariyle aşağıda ifade edilmektedir:

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

Sonuç odaklı programlama yaklaşımının Ajans öncelik ve faaliyetlerinin belirlenmesinde önemli bir araç olmasıyla birlikte kurumsal stratejik planın da yenilenmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu çerçevede, bir yandan kurumsal stratejik plan çalışmaları yürütülürken diğer yandan çalışan memnuniyeti ile dış paydaş değerlendirme anketi uygulanacak ve Ajans performans değerlendirme sisteminin revizyonu çalışması gerçekleştirilecektir.

ii. Kapasite Geliştirme

Kurumsal Eğitim Programlarının Düzenlenmesi:

Çukurova Kalkınma Ajansı İnsan Kaynakları Politikası temel ilkeleri ve Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği çerçevesinde, Ajansta görev yapan personel başına yılda 10 günden az olmamak üzere hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda 2020 yılı için birimlerce öngörülen eğitim faaliyetleri aşağıda sunulmaktadır:

BİRİM	EĞİTİMİN AMACI	EĞİTİM KONULARI
Genel	Kurumsal kapasitenin geliştirilmesi	Kurumsal risk yönetimi (KRY), toplumsal cinsiyet eşitliği, katılım, yerel ve kırsal kalkınma eğitimleri
Planlama ve Programlama Birimi	Planlama, programlama, analiz ve araştırma çalışmalarının daha etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi	Değer zinciri analizi, hedef pazar analizi, panel data ve zaman serisi analizleri gibi ileri istatistikî analiz yöntemleri ve yalın üretim eğitimleri
Proje Uygulama Birimi	Proje yönetimi konusunda teknik bilgi ve becerilerin artırılması	Proje yönetimi (Project Management Professional–PMP), fizibilite hazırlama eğitimleri
İzleme ve Değerlendirme Birimi	İzleme ve değerlendirme çalışmalarında kurumsal kapasitenin yükselmesine katkı sağlanması	Mali tablolar analizi, KOBİ ve ticari kredilerde kredi risk yönetimi eğitimleri
Yatırım Destek Ofisleri	Bölgenin iş ve yatırım ortamının geliştirilmesi ve tanıtımına sağladığı katkının artırılması	Yatırım promosyonu, mentörlük, ekonomik analiz yöntemleri, dış ticaret analizi eğitimleri
Destek Hizmetleri Birimi	Mevcut iş ve işlemlerdeki verimliliğinin ve kurumsal kapasitenin artırılması	Kurumsal iletişim ve marka yönetimi, iş hukuku ve sosyal güvenlik mevzuatı eğitimleri

Öte yandan, tüm personel, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bankası ve diğer kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenecek olan eğitimlere ilgi ve uzmanlık alanları çerçevesinde katılım sağlamaya devam edecektir.

İnsan Kaynakları Faaliyetleri:

Kurumun iş yükü hacmi ve dağılımındaki değişim ve personel yetkinlikleri göz önüne alınarak 2020 yılında gerçekleştirilmesi öngörülen insan kaynakları faaliyetleri şunlardır:

- Ajans yeni personel istihdamı sürecinin yürütülmesi,
- Yeni istihdam edilen personele Ajansın SOP çerçevesindeki yapılanmasına uygun oryantasyon programının uygulanması,
- Ajans mevcut insan kaynakları verilerinin güncellenmesi, yedekleme planlarının hazırlanması,
- Ajans personelinin bilgi, beceri ve niteliklerinin bölgesel ve kurumsal öncelikler çerçevesinde geliştirilmesi.

Kurumsal İletişim Faaliyetleri:

Ajans faaliyetlerinin bölgede daha fazla tanınması ve Ajansın kurumsal olarak bilinir hale gelmesi, bölgede hedeflerin gerçekleştirilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir. Ajansın başarısı, iyi uygulamaların yanısıra bölge halkının çeşitli faaliyetlere katılımları ve sahiplenmelerini gerektirmektedir. Bu nedenle iletişim faaliyetleri, gerek Ajansın etkin bir şekilde çalışabilmesi, gerekse

Ülkemizde henüz kurulan kalkınma ajanslarına model oluşturması bakımından büyük önem taşımaktadır. ukurova Kalkınma Ajansı tarafından 2020 yılında gerçekleştirilecek olan iletişim ve tanıtım faaliyetleri aşağıda özetlenmektedir:

- Kurumsal algı anketi çalışmasının gerçekleştirilmesi,
- Ajans kurumsal kimliğine uygun promosyon malzemelerinin yapılması,
- Ajans faaliyetleri hakkında basın bülteni hazırlanarak basın bilgilendirilmesi, bültenlere kurum internet sitesinde yer verilerek kamuoyunun bilgi sahibi olmasının sağlanması,
- Basında yer alan Ajans haberlerinin düzenli olarak izlenerek raporlanması, kurum web sitesinde yayınlanması, Ajans personelinin bilgilendirilmesi amacıyla oluşturulan basın panosunun sürekli güncel tutulması,
- Kurum internet sitesinde yer alan haberlerin ve duyuruların düzenli aralıklarla güncellenmesi.

iii. Ajans Destekleri

2020 Yılı Ajans Destekleri Yönetim Sürecindeki Giderler:

2020 Yılı Teknik Destek ve Fizibilite Desteği Programı kapsamında program çağrısı ilanı ile rehberlerin hazırlanması sürecine ilişkin giderleri ile 2020 Yılı Mali Destek Programları bağımsız değerlendirme sürecine ilişkin tüm giderler bu çerçevede yer almaktadır.

iv. Diğer Faaliyetler

İzleme ve Etki Değerlendirme alışmaları:

Geçmiş yıllarda başlatılmış olan mali destek programları çerçevesinde uygulama süreci devam eden projeler tamamlanacaktır. Bu çerçevede devam eden projelerin izleme ve değerlendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir. Ayrıca kapanan mali destek programları kapsamında bir etki değerlendirme çalışması yapılması öngörülmektedir.

Destek Hizmetleri Faaliyetleri:

Ajansın etkin biçimde çalışmasına yönelik olarak destek hizmetleri kapsamında aşağıda yer alan faaliyetlerin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir:

- Ajans faaliyetlerinde ihtiyaç duyulan tüketim malzemesi, ofis ekipmanı ve demirbaş malzeme alımı yapılması,
- Ajans hizmetlerinde ihtiyaç duyulan ek araçların kiralama yoluyla temin edilmesi,
- Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 88'inci maddesi çerçevesinde mali istatistiklerin toplanması, bütçe ve muhasebe işlemleri için Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi

(KAYS)'nin kullanılması, Ajansın muhasebe defterlerinin tutulması ve diğer mali konuların takibi için gerekli görüldüğü hallerde mali müşavirlik hizmetlerinin satın alınması,

- Menkul mal, gayrimaddi hak alım, bakım ve onarım giderleri, gayrimenkul mal bakım ve onarım giderlerinin takibi,
- Ajansın sabit ve mobil telefon, faks, klima, jenarator bakım hizmetlerinin temin edilmesi,
- Hizmet binalarının temizlik, güvenlik, bakım hizmetlerinin temin edilmesi,
- Maaş, sosyal güvenlik primi, vergi ve diğer ödemelerin gerçekleştirilmesi,
- İhtiyaç duyulan yayınların temin edilmesi,
- Ajansın posta ve kargo hizmetlerine ilişkin hizmet alımı sözleşmelerinin yenilenmesi,
- Bilgi-işlem ve web hizmetleriyle ilgili olarak sözleşmeye bağlı hizmet alınması,
- Temsil ve ağırlama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi,
- Ajansın promosyon materyallerinin temin edilmesi,
- Gayri maddi hak alımlarının takibi,
- Yönetim Kurulu faaliyetlerine ilişkin destek hizmetlerinin gerçekleştirilmesi,
- Diğer idari hizmetlerin gerçekleştirilmesi.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Faaliyetleri:

Mevcut kurumsal bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısını geliştirmek ve daha etkin bir şekilde kullanabilmek için Ajans tarafından aşağıdaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir:

- Bilgi işlem donanımlarına yönelik olarak anti-virüs ve internet içerik güvenliği yazılımları yıllık lisans yenilemesinin yapılması,
- Ajansın web sitelerinin güncellenmesi ve geliştirilmesi,
- Ajans bünyesinde mevcut bilgi iletişim teknolojileri altyapısının sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla gerekli bakım faaliyetlerinin yürütülerek, gerektiğinde hizmet alımlarının yapılması.

Denetim Faaliyetleri:

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 25. Maddesi gereğince ajanslarda iç ve dış denetim yapılması öngörülmektedir. Ayrıca, 3 Ağustos 2009 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan Kalkınma Ajansları Denetim Yönetmeliği, iç denetim, dış denetim ve mali yönetim yeterliliği denetimi konularını düzenlemektedir. Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatına göre faaliyet gösteren yetkili bir bağımsız denetim kuruluşu tarafından 2018 bütçe yılına dair 2019 yılı Mart ayında gerçekleştirilen dış denetim sonucunda; Ajans hesapları ve bunlara ilişkin belgeler esas

alınarak, mali tabloların güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin mali denetim yapılmış ve Ajansın gelir, gider ve mallarına ilişkin mali işlemlerinin ilgili mevzuat hükümlerine uygun olduğu tespit edilmiştir.

2019 bütçe yılına dair dış denetim faaliyeti ise 2020 yılı Mart ayı sonuna kadar gerçekleştirilecektir. 2020 bütçe yılına dair dış denetimi gerçekleştirmek için ise, SPK mevzuatına göre faaliyet gösteren yetkili bir bağımsız denetim kuruluşu ile sözleşme 2020 yılı sonuna kadar imzalanacaktır.

Hukuk Müşavirliği Faaliyetleri:

Ajansımız hukuk müşavirliği faaliyetleri kapsamında 2020 yılında gerçekleştirilmesi öngörülen çalışmalar aşağıdaki gibidir:

- Ajans'ın faaliyetleri kapsamında hukuki konularda görüş bildirilmesi,
- Mevzuata ilişkin çalışmalar kapsamında görüş bildirilmesi,
- Ajans faaliyetleri kapsamındaki ihale, mal ve hizmet alımı konularında sözleşmelerin ve idari şartnamelerinin hazırlanması ve/veya hazırlık çalışmalarına katkıda bulunulması,
- Taraf olunan davalarda Ajans'ın temsil edilmesi.

b. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Kurumsal Gelişim kapsamında gerçekleştirilecek olan faaliyetlerin zaman planlaması aşağıdaki Tablo'da yer almaktadır:

Proje / Faaliyet	2020		2021		2022	
	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay	1.Altı Ay	2.Altı Ay
Ajans Stratejik Planı	X					
Ulusal ve uluslararası kuruluşlara üyelik ve bu kurumlarla ilişkilerin takibi	X	X	X	X	X	X
Kurumsal eğitim programlarının düzenlenmesi	X	X	X	X	X	X
MDP İzleme ve Etki Değerlendirme Çalışmaları	X					
Destek Hizmetleri Faaliyetleri	X	X	X	X	X	X
Bilgi ve İletişim Teknolojileri Faaliyetleri	X	X	X	X	X	X
Denetim Faaliyetleri	X	X	X	X	X	X
Hukuk Müşavirliği Faaliyetleri	X	X	X	X	X	X
SOP Yürütme Kurulu Toplantıları	X	X	X	X	X	X

c. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

Kurumsal Gelişim faaliyetlerinin uygulama sürecindeki kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonunun sağlanmasından Destek Hizmetleri Birimi (DHB) sorumludur. DHB, faaliyetler kapsamında gerektiğinde diğer birimlerden destek alacaktır. Ajans Genel Sekreteri, PPB Birim Başkanı, Adana ve Mersin Yatırım Destek Ofisi Koordinatörleri ile Proje Uygulama ve İzleme Değerlendirme Birim Başkanları kurumsal gelişim faaliyetleri kapsamında görüş ve önerilerini Destek Hizmetleri Birimine ileteceklerdir.

d. İzleme ve Değerlendirme

Kurumsal Gelişim faaliyetleri kapsamında yer alan bileşenlere ilişkin ilerlemeler, Ajans Genel Sekreterinin ve birim başkanlarının da katılımı ile DHB tarafından altı ayda bir gerçekleştirilen toplantılarda ele alınır. Ajans kendi içinde faaliyet ve süreçleri takip etmek için çalışma grupları oluşturabilir. Ajans tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izleme ve değerlendirmesi, faaliyetin türüne göre ilgili birim tarafından gerçekleştirilir. Bu izleme ve değerlendirmelere ilişkin bilgilendirme ve paylaşımlar Ajans içi koordinasyon toplantılarında yapılır. Faaliyetlere ilişkin raporlama Ajans Ara Raporu ile Ajans Yıllık Faaliyet Raporu kapsamında ilgili birimler tarafından yapılır. Bu raporların hazırlanmasında koordinasyon görevi DHB'ye aittir.

Kurumsal Gelişim kapsamında belirlenen faaliyetlere ilişkin bütçe bilgileri aşağıda yer almaktadır:

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süre	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz, Programlama	Stratejik Plan Çalışmaları	Tüm Birimler	01.01.2020-31.12.2020	-
Kapasite Geliştirme	Kurumsal Eğitim Programlarının Düzenlenmesi	DHB	01.01.2020-31.12.2020	200.000
Ajans Destekleri	2020 Yılı Teknik Destek ve Fizibilite Desteği Programları uygulama giderleri	PUB	01.01.2020-31.12.2020	130.000
Ajans Destekleri	2020 Yılı Mali Destek Programları bağımsız değerlendirme süreci giderleri	PUB	01.01.2020-31.12.2020	500.000
Diğer Faaliyetler	MDP İzleme ve Etki Değerlendirme Çalışması	İDB	01.01.2020-30.06.2020	250.000
Diğer Faaliyetler	Personel Ödemeleri	DHB	01.01.2020-31.12.2020	12.515.000
Diğer Faaliyetler	Destek Hizmetleri Faaliyetleri	DHB	01.01.2020-31.12.2020	4.660.000

Diğer Faaliyetler	Denetim Faaliyetleri	DHB	01.01.2020-31.12.2020	25.000
Diğer Faaliyetler	Hukuk Müşavirliği Faaliyetleri	Hukuk Müşaviri	01.01.2020-31.12.2020	20.000
Diğer Faaliyetler	Yedek Ödenek	DHB	01.01.2020-31.12.2020	500.000
SOP İzleme Değerlendirme	SOP Yürütme Kurulu Toplantıları	DHB	01.01.2020-31.12.2020	-
Toplam				18.800.000

4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI

a. Amaç

Yerel Kalkınma Fırsatları ile amaçlanan, diğer sonuç odaklı programlara girmeyen alt program, proje ve faaliyetlerin bölgenin kalkınma öncelikleri çerçevesinde bütüncül şekilde değerlendirilmesidir. Bu çerçevede, konu ve içerik bakımından Ajansımız tarafından oluşturulmuş bulunan üç sonuç odaklı program çerçevesinde değerlendirilmesi mümkün olmayan ve/veya yıl içerisinde üzerinde çalışılması gereği ortaya çıkan bir konu ile ilgili alt program ve faaliyetler bu kapsamda ele alınmıştır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Yerel kalkınma fırsatları 2020 yılı için beş grup altında değerlendirilmektedir. İlk grupta Bakanlık koordinasyonunda yürütülmekte olan çalışmalar yer almaktadır. Bu kapsamda Bakanlık tarafından belirlenen 2019 ve 2020 yılı teması faaliyetleri yer almaktadır. 2019 yılı teması olan “Mesleki ve Teknik Eğitim” faaliyetleri” ile 2020 yılı teması olan “Kaynak Verimliliği” faaliyetlerinin bir bölümü Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı ile Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında ifade edilmiştir. Yerel kalkınma fırsatları altında ise, bu Sonuç Odaklı Programlar kapsamında yer almayan yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, tarımsal atıkların geri kazanımı veya hami okul uygulamaları, meslek liseleri eşleştirmesi gibi faaliyetler bulunmaktadır.

Yerel kalkınma fırsatları başlığında ikinci olarak Ajansın devam eden ve sonuç odaklı programlarla doğrudan ilişkili görülmediği için yerel kalkınma fırsatları altında değerlendirilen çalışma ve projeler yer almaktadır. Bunlar:

Dezavantajlı Mahallelere İlişkin Yapılan Çalışmalar:

Adana Valiliği koordinasyonunda ve himayesinde Güney Adana bölgesinin gelişmesine katkı sağlamak üzere 12 yürütücü kurumun yer aldığı Güney Adana Kalkınma Programı yürütülmektedir. Ajansımız tarafından Güney Adana Kalkınma Programı Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023) hazırlanmıştır. Bu çerçevede, bölgenin sorun ve ihtiyaçları doğrultusunda proje geliştirme sürecine devam edilerek 57 projeye ulaşılmıştır. Yürütücü kurumlar tarafından geliştirilen yeni projelerin olgunlaştırılması ve mevcut projelerin revizyonu konularında Ajans tarafından proje ekibine rehberlik yapılmaktadır. Ayrıca, Güney Adana Kalkınma Programı Eylem Planı'nın ve sahada uygulanan 57 projenin izlemesini üstlenen Çukurova Kalkınma Ajansı tarafından tüm kurumların proje ve faaliyetleri takip edilmektedir. Bu kapsamda, ilerleme formları ile toplanan veriler raporlanmakta ve Yürütme Kuruluna sunulmaktadır. Ayrıca, Mersin Valiliği himayesinde de Akdeniz İlçesinin dezavantajlı mahallelerinin sosyal altyapı ihtiyaçlarının giderilmesi kapsamında yapılan çalışmalar sürdürülmektedir.

Devam Eden Mali Destek Programları, Fizibilite Desteği, Teknik Destek Programı ile CMDP:

Ajans tarafından geçtiğimiz dönemde başlatılan ve proje uygulama süreçleri devam eden Mali Destek Programları, Fizibilite Desteği, Teknik Destek Programı ile CMDP ve SOGEP kapsamında 2019 yılından devreden projelere ilişkin uygulama, izleme süreçleri yerel kalkınma fırsatları kapsamında 2020 yılında devam edecektir. 2018 ve 2019 yılının devam eden Mali Destek Programları kapsamında 21.000.000 TL, 2019 yılından devreden Teknik Destek projeleri için 150.000 TL, 2019 yılından devreden Fizibilite Desteği projeleri kapsamında 200.000 TL, Yerel Kalkınma Fırsatları altında devam eden CMDP ödemeleri için ise 5.000.000 TL kaynak ayrılmıştır.

-2020 Yılı Fizibilite Desteği:

Fizibilite Desteği kapsamında, Ajans, bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine yönelik projeler başta olmak üzere farklı yerel kalkınma alanlarındaki fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek verebilecektir. Fizibilite desteğinden, yerel yönetimler, üniversiteler, diğer kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, organize sanayi bölgeleri, küçük sanayi siteleri, teknoparklar, teknoloji geliştirme bölgeleri, endüstri bölgeleri, iş geliştirme merkezleri gibi kurum ve kuruluşlar, birlikler ve kooperatifler yararlanabilecektir. Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında 2020 yılı Fizibilite Desteği için ayrılan kaynak 500.000 TL'dir.

-2020 Yılı Teknik Destek Programı:

Ajans, Yerel Kalkınma Fırsatları başlığı altında da 2020 yılında Teknik Destek Programı uygulamayı öngörmektedir. Bu başlık altında Teknik Destek için ayrılan kaynak, sonuç odaklı programlarda olduğu gibi 250.000 TL'dir.

-SOGEP GÜDÜMLÜ VE SOGEP PROJE DESTEKLERİ:

SOGEP kapsamında Bakanlığa sunulan proje önerilerinin değerlendirilmesi sürecinin sonlanmasıyla başarılı bulunan projeler belli olmuştur. Proje uygulama süreci Ocak 2020'de başlatılacaktır. Ayrıca SOGEP Programı kapsamında ortaya çıkan yeni proje önerileri de değerlendirilecektir. Potansiyel başvuru sahipleri SOGEP güdümlü destekleri hakkında bilgilendirilecek, güdümlü proje önerileri toplanarak, proje fikirleri olgunlaştırılacak ve gerekli durumlarda fizibilite çalışmalarının gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamındaki üçüncü grupta, sonuç odaklı programlar çerçevesinde yer almamakla birlikte bölgenin sosyo-ekonomik kalkınmasında önemli görülen ve/veya yıl içinde aciliyet arz ettiği için gündeme alınabilecek bazı çalışma alanları yer almaktadır. Bu çerçevedeki çalışmalardan en önemlisi COVID-19 ile mücadele kapsamında yürütülmesi planlanan pilot destek uygulamasıdır.

COVID-19 İLE MÜCADELE VE DAYANIKLILIK PROGRAMI:

Çin'in Vuhan şehrinde 1 Aralık 2019 tarihinde ortaya çıkan ve dünya genelinde yayılarak küresel bir salgın haline gelmiş olan yeni tip korona virüs (COVID-19) ile mücadele en önemli başlık olarak yer almaktadır. COVID-19 yüksek bulaşıcılığı, insan vücudunda kalıcı hasar bırakması, başta yaşlılar ve kronik rahatsızlığı bulunan bireyler olmak üzere insan sağlığı üzerinde hayati tehlikeye sebep olacak etkileri nedeniyle toplum sağlığı için acil müdahale edilmesi gereken bir tehdit haline gelmiştir. Çocuk ve genç nüfus oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu Çukurova bölgesi kentsel alanlarda yoğunlaşan nüfusu, yoğun ekonomik faaliyetleri ve dış ilişkileri ile, yeni tip korona virüsü ile mücadelede riskli bölgelerden bir tanesidir. Şimdiye kadar alınan önleyici ve koruyucu tedbirlere rağmen Türkiye'de COVID-19 vakaları görülmekte, can kayıpları yaşanmakta ve tüm dünyada olduğu gibi vaka sayılarında günden güne artış eğilimi gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, Çukurova Bölgesi aynı zamanda gelişmiş sağlık altyapısı ve dünya standartlarında hizmet sunan sağlık personeli, köklü üniversiteleri, toplumsal dayanışma kültürünü yaşatan STK'ları ve ekonomik hayatın belkemiğini oluşturan KOBİ'leri ile ülkemizin salgınla mücadelede hem insan kaynağı hem de altyapı bakımından donanımlı bölgelerinden birisidir. Bu kaynağın salgınla mücadele için seferber edilerek harekete

geçirilmesiyle bölgesel, ulusal ve uluslararası anlamda fark yaratan, hızlı ve etkili sonuçlar elde edilmesi amaçlanmaktadır.

Çukurova Kalkınma Ajansı, bu çerçevede Bakanlığımız koordinasyonunda ve diğer ajanslarla eş zamanlı olarak geliştirerek **10 Milyon TL** ödenek ayırdığı **“COVID-19 ile Mücadele ve Dayanıklılık Programı”**nı bir pilot destek uygulaması olarak yürütmeyi planlamaktadır. Ajans bu Program ile bölgenin ve ülkemizin salgınla mücadelesine katkı vermeyi; salgının yayılımının en aza indirilmesi ve kontrol altına alınmasını, başta risk altındaki gruplar olmak üzere toplum sağlığının korunması ve salgının olumsuz sosyo-ekonomik etkilerinin hafifletilmesini hedeflemektedir.

Diğer yandan, Yerel Kalkınma Fırsatları altında üçüncü başlıkta çalışılması öngörülen ‘kadın istihdamının artırılması için okul öncesi eğitimin güçlendirilmesi’, ‘örgün eğitim dışında kalan gençlerin geleceğe hazırlanması’, ‘göç’ gibi sosyal kalkınma odaklı konular, geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen sosyal altyapı analizi çalışması ile belirlenen temel sorun alanlarına ilişkindir. Bunun yanında, ‘mavi büyüme’, ‘toplumsal cinsiyet eşitliği’ ve ‘Suriye krizi çerçevesinde dayanıklılığın artırılması ve istihdam yaratma’ gibi çalışma alanlarının da yerel paydaşlarla işbirliği içerisinde ele alınması öngörülmektedir.

Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamındaki dördüncü grupta, yatırım destek ofislerinin koordinasyonunda yürütülen yatırımcı bilgilendirme çalışmaları, tek durak ofis faaliyetleri, teşvik takip ve kapama işlemleri ile investin web sitelerinin güncellenmesi ve takibi faaliyetleri yer almaktadır.

Son olarak, bölge için önem arz eden, doğrudan üç sonuç odaklı program çerçevesinde yer alması da programlarla tamamlayıcılık niteliğine sahip ve Ajansın katkısının elzem olacağı çalışma ve faaliyetlerin de yerel kalkınma fırsatı olarak değerlendirilmesi öngörülmektedir. Bu çerçevede kurumlarca iletilen proje ve faaliyet önerileri hassas biçimde, bölgesel kalkınma öncelikleri çerçevesinde değerlendirilerek uygulanabilecektir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

2020 yılında yapılacak olan yerel kalkınma fırsatları faaliyetleri kapsamında belirlenen çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Sonuç ve Çıktı Göstergeleri	Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
-----------------------------	------------------------------	--------------	-------	-------------------

2019 Yılı Mali Destek Programı	Ajans Destekleri	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
2019 Yılı Teknik Destek Programı ile desteklenen proje	Ajans Destekleri	Adet	15	Ajans Faaliyet Raporu
2019 ve 2020 Yılları Fizibilite Desteği ile desteklenen proje	Ajans Destekleri	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
COVID-19 İle Mücadele ve Dayanıklılık Programı	Ajans Destekleri	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Bilgilendirilen yatırımcı/girişimci sayısı	Tanıtım ve Yatırım Destek	Adet	250	Ajans Faaliyet Raporu
Tamamlanan CMDP projesi	Diğer Proje ve Faaliyetler	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamındaki faaliyet ve projeler	Diğer Proje ve Faaliyetler	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu

d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Yerel Kalkınma Fırsatları başlığı altında yer alan 2019 yılı ‘Mesleki ve Teknik Eğitim’ teması ile 2020 yılı ‘Kaynak Verimliliği’ teması faaliyetleri hem Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı hem de Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı ile yakın ilişki içerisinde. Benzer biçimde yatırım destek ofislerinin koordinasyonunda yürütülen yatırımcı bilgilendirme çalışmaları, tek durak ofis faaliyetleri, teşvik takip ve kapama işlemleri ile investin web sitelerinin güncellenmesi ve takibi faaliyetleri esasen tüm sonuç odaklı programları yatay kesen faaliyetler olarak düşünülmektedir.

Güney Adana Kalkınma Programı çalışmaları ile Mersin Akdeniz İlçesi sosyal altyapı ihtiyaçları çalışması Sonuç Odaklı Programlar çerçevesinde doğrudan yer almayan sosyal kalkınma bileşeni için önemli görülmektedir. Benzer biçimde kadın istihdamının artırılması için okul öncesi eğitimin güçlendirilmesi, örgün eğitim dışında kalan gençlerin geleceğe hazırlanması gibi çalışma konuları da sosyal kalkınma alanındaki ihtiyacı karşılamak üzere planlanmıştır. Bu gibi konuların ilgili paydaşlarla işbirliği içerisinde derinlemesine çalışılması hedeflenmektedir.

Diğer yandan, Ajansın geçmiş dönem başlayan mali ve teknik destek uygulamaları ise halihazırda Proje Uygulama ve İzleme Değerlendirme Birimleri sorumluluğunda yürütülmektedir. İlgili bu birimler proje ve faaliyetlerin sözleşmeye uygun biçimde devam etmesi ve başarılı şekilde tamamlanması için

çalışmalarını sürdürecektir. Bu proje faaliyetleri de esasen bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına doğrudan etki eden destekler olarak sonuç odaklı programları bütünleyici niteliktedir.

e. İzleme ve Değerlendirme

Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında yer alan bileşenlere ilişkin ilerlemeler, Ajans Genel Sekreterinin ve tüm birim başkanlarının katılımı ile üç ayda bir gerçekleştirilen toplantılarda ele alınır. Ajans kendi içinde faaliyet ve süreçleri takip etmek için kişiler görevlendirebilir veya çalışma grupları oluşturabilir. Ajans tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izleme ve değerlendirmesi, faaliyetin türüne göre ilgili kişi veya birim tarafından gerçekleştirilir. Bu izleme ve değerlendirmelere ilişkin bilgilendirme ve paylaşımlar Ajans içi koordinasyon toplantılarında yapılır. Yerel Kalkınma Fırsatları faaliyetlerine ilişkin raporlama Ajans Ara Raporu ile Ajans Yıllık Faaliyet Raporu kapsamında ilgili birimler tarafından yapılır. Bu raporların hazırlanmasında koordinasyon görevi PPB'ye aittir.

Ajansın gerek bu dönem başlatacağı, gerekse geçmiş döneme ilişkin mali ve teknik destek uygulamaları kapsamında yürütmekte olduğu proje izleme faaliyetleri ise İzleme ve Değerlendirme Birimi tarafından belirli bir takvim çerçevesinde sürdürülecektir.

Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında belirlenen faaliyetlere ilişkin bütçe bilgileri aşağıda yer almaktadır:

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süre	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Destekleri	2018 ve 2019 Yılları Mali Destek Programları	PUB, İDB	01.01.2020-31.12.2020	21.000.000
Ajans Destekleri	2019 ve 2020 Yılları Teknik Destek Programları	PUB, İDB	01.01.2020-30.04.2020	400.000
Ajans Destekleri	2019 ve 2020 Yılları Fizibilite Desteği	PUB, İDB	01.01.2020-31.08.2020	700.000
Ajans Destekleri	COVID-19 İle Mücadele ve Dayanıklılık Programı	Tüm Birimler	20.03.2020-31.10.2020	10.000.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	KKTC Teknik Destek Faaliyetleri kapsamındaki teknik destek	PUB, İDB	01.01.2020-31.12.2020	50.000
	2019 Yılı SODES Gündümlü Proje Desteği	PUB, İDB	01.01.2020-31.12.2020	6.500.000

	Devam Eden CMDP Projeleri	İDB	01.01.2020-31.12.2020	5.000.000
	Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında diğer faaliyet ve projeler	Tüm Birimler	01.01.2020-31.12.2020	100.000
Toplam				43.750.000

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Sonuç odaklı programa yaklaşımı ile kurumsal dönüşüm süreçlerini başlatmış olan kalkınma ajansları için 2020 yılı, sonuç odaklı düşünme, önceliklendirme, stratejik hareket etme, performansı ölçme ve değerlendirme gibi kavramların öne çıkışıyla bir geçiş dönemi olma niteliğindedir. Bu yaklaşımın 2020 yılından itibaren başarıyla uygulanabilmesi için özellikle sonuç odaklı programların yönetim planlarının analize dayalı ve kapsamlı biçimde hazırlanması, dış paydaşlarla işbirliğinde program yönetim yapısının sağlıklı bir biçimde kurulması gerekmektedir.

Ajans bu yaklaşımı hem kendi kurumsal yapısında, hem de bölgesinde doğru biçimde anlatabilmek ve uygulamaya koyabilmek için bazı çalışmaları başlatmış bulunmaktadır. İlk olarak Ajans üç yıllık programlama süreciyle ilgili olarak stratejik tercihlerini yapmıştır. Bu tercihleri yaparken bölgesel ve ulusal strateji dokümanları ile Ajansın bugüne kadar yaptığı tüm çalışmalar dikkate alınmıştır. Daha sonra, bu stratejik tercihleri hayata geçirebilmek adına sonuç odaklı programlar oluşturulmuştur. Bu programlar kurgulanırken ulusal planlar, Bölge Planı, Ajansın devam eden faaliyetleri, tematik ve sektörel odaklanmalar dikkate alınmıştır. Ajansın son iki yıldır yenilikçilik ve rekabet, girişimcilik, turizm gibi belli tematik alanlara odaklanan çalışma biçiminin sonuç odaklı programlama yaklaşımına geçişte önemli bir avantaj sağladığı düşünülmektedir.

Öte yandan, yerel paydaşların bu yeni yaklaşıma dahil edilmesi de büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede Ajans, 2020 yılının ilk yarısını bu yeni yaklaşımın yerelde iyi biçimde anlatılması ve sahiplenmenin sağlanması adına önemli bir dönem olarak değerlendirmektedir. 12 yılı aşkın bir süredir gerek verdiği mali ve teknik destekler, gerekse yaptığı analiz ve araştırma çalışmaları ve verdiği danışmanlık hizmetleri ile Bölge’de planlı ve projeli iş yapma kültürünün yerleşmesinde önemli bir rol

oynayan Çukurova Kalkınma Ajansı, bu dönüşüm sürecini de yerel paydaşların da desteği ve katılımı ile başarılı bir şekilde geçirecek kapasiteye sahiptir.

Ajans, yeni dönemde bir yandan iş yapma kültürü açısından kendini yenileyerek kurumsal kapasitesini artıracak, diğer yandan TR62 Bölgesinde oluşan kapasiteyi etkin bir işbirliği ve koordinasyon ile daha doğru alanlara yönlendirecektir. Ayrıca, sonuç odaklı programların hedeflenen sonuç ve çıktılara ulaşabilmesi için gerekli önlemleri alacak, yerel kalkınma fırsatlarını da en iyi şekilde değerlendirmek suretiyle Çukurova Bölgesinin sürdürülebilir kalkınmasına artan bir ivmeyle katkı sağlayacaktır.